

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva ulica 6 - telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selburgova ul. 6 - Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7, Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2, Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

„Križa miru“

Tako je označil sedanjí mednarodni položaj v svojem govoru v Ženevi francoski zunanji minister Delbos Kakor je že sama po sebi resna ta njegova ugotovitve, je vendar spričo dejanskega mednarodnega razvoja v zadnjem času precej optimistična, kajti govori o miru sredi grmenja topov na zapadu in vzhodu je celo že v sami Ženevi vedno bolj težko. Kratek pregled vprašanj, ki so se na letošnjem jesenskem zasedanju Društva narodov pojavila v tako kočljivi obliki kakor še nikdar doslej, nam to potrjuje.

Valencijska vlada je spet predložila enega izmed svojih neštetih apelov na ženevsko ustanovo »zaradi tujih intervencij v špansko državljansko vojno«. Španski ministrski predsednik Negrin je v svoji zgovornosti in ognjevitosti zagovarjal stališče valencijske vlade in staval nekaj konkretnih predlogov: o obnovi svobodne trgovine z republikansko Španijo, izvedbi dejanskih ukrepov za odstranitev tujih vojakov iz Španije, razširjenju nyonskega dogovora tudi na varstvo španskega trgovskega brodovja, priznanju, da je Španija žrtev mednarodnega napada itd. Diplomati so njegove besede poslušali, v srcu morda celo priznavali njih upravičenost, a storili niso ničesar, ker niso hoteli obremeniti ženevske ustanove z novo preizkušnjo, kateri gotovo ne bi bila kos. Španijo so celo izrinili iz sveta Društva narodov.

Kitajska je vložila pritožbo zaradi japonske vojaške intervencije na svojih tleh. Tudi tu ne more biti govora samo o »križi miru«, temveč o pravem vojaškem napadu, ki predstavlja samo del velikega ekspanzijskega načrta militaristične Japonske na azijski celini. Toda Ženeva se je tudi v tem vprašanju izognila svoji intervenciji, ker je prepričana, da bi ji ne bila kos. Kitajska je spričo svojih dosedanjih izkušenj s tem že v naprej računala. Zato ni postavila nikakih konkretnih zahtev, temveč se je omejila na pritožbo in platonsko obsodbo japonskega početja, ki jo je pred zbranimi diplomati kot pred nekakšno »mednarodno vestjo« izgovoril kitajski delegat Wellington Koo.

Nekje bolj v ozadju, vendar tudi za široko javnost dovolj zaznavno, se je Društvo narodov izognilo še tretji nevspešnosti svojega letošnjega zasedanja, palestinskemu problemu. Predložen mu je bil v odobritev znani načrt o razdelitvi Palestine, s katerim niso zadovoljni niti židje niti Arabci. Ženeva ni izrekla nobene sodbe, prepustila je Angležem, da si kot mandatna država do prihodnjega zasedanja izmisli kaj bolj posrečenega, tako da bo volk sit in koza cela.

Tako so bile tudi to pot, kakor že na vseh poslednjih ženevskih zasedanjih, položene »ad acta« vse nevspešne in kočljive mednarodne zadeve, ki se jih je v poslednjem času nabralo že toliko, da je zaskrbljenost za mir zares že na mestu in je uradni zastopnik Francije v svojem velikem govoru vsaj v zelo blagem tonu lahko priznal, da preživljamo »križo miru«. Bilanca, ki jo je podal Delbos, gotovo ni razveseljava. Še manj razveseljava pa je dejstvo, da iz zagate, v katero je zašel svet v svoji »stiski miru«, ni pravega izhoda in da ga tudi v sami Ženevi ne morejo več najti.

To so danes za povprečnega človeka, ki zasleduje razvoj mednarodnih dogodkov daleč proč od zakulisnih razgovorov diplomatov, nedvomno porazne ugotovitve. Delbos svojega govora sicer ni zaključil pesimistično, toda samo njegova obsodba, »da je sleherni napad zločin in samomor obnem«, ali ugotovitev, da se Društvo narodov navzlic trdim preizkušnjam, ki jih v zadnjem času preživlja, ni mogoče odrediti, »ker bo nevarnost vojne narasla prav v tolikšni meri, v kolikršni bomo Društvo narodov zapustili«, še ne pomenita rešitve, ki jo miroljubno človeštvo danes pričakuje.

Navzlic vsemu pa moramo vendarle priznati, da vplivajo miroljubne Delbosove izjave, ki kričijo v sebi spoznanja, od katerih je morda le še korak k večji odločnosti, zelo blazilno v sedanjem razgretem času. Svet se je že navadil gledati na neaktivnost ženevske ustanove manj tragično, kakor bi se to zdelo. Tudi povprečen človek se danes zaveda, da ni ženevska ustanova kriva, ako se njene odredbe ne spoštujejo in dosledno izvajajo, temveč »da bi vprašanje miru bilo že zdavnaj rešeno, ako bi določbe pakta Društva narodov izvajali vsi«, kakor je dejal Delbos.

Delbosovemu govoru vsebinsko podoben je bil tudi govor angleškega zunanjega ministra Edena. Tudi Eden je postavil značilno alternativo: »Tako na političnem kakor gospodarskem področju se mora današnji svet odločiti: po poti sodelovanja bomo mogli doseči pomembna uresničenja, po poti sporov pa samo izgubo.« To svoje spoznanje je Eden praktično podprl z zanimivimi številkami o angleškem oboroževanju na suhem, v zraku in na morju, ki so izzvenele kot opozorilo: Anglija bo v najkrajšem času povečala skupno tona-

MUSSOLINI ODPOTOVAL NA OBISK V NEMČIJO

Predsednik italijanske vlade bo prispel danes v München, kjer ga bo sprejel kancelar Hitler

Rim, 24. sept. AA. Danes ob 12.20 je Mussolini odpotoval v Nemčijo. Na postaji so bili postavljeni oddelki rimske garnizije in vseh fašističnih organizacij z zastavami. Na ulicah, ki vodijo k postaji, se je zbralo več deset tisoč ljudi, da ga pozdravijo. Postaja je bila okrašena s italijanskimi in nemškimi zastavami. Množica je vzklikala Hitlerju in Mussoliniju.

Mussolini je stopil iz avtomobila v spremstvu zunanjega ministra Ciana, glavnega tajnika fašistične stranke Starace in propagandnega ministra Alfierija. Pred odhodom se je prisrčno poslovil od odpravnika nemškega poslanstva Pleesa, ki ga je prišel pozdravit na postajo z vsem obehjem poslanstvom. Navzroč so bili tudi avstrijski poslanik Berger-Walbenegg, madžarski poslanik Vila poslanik Francove vlade Garcia Conde, zastopniki senata, poslanske zbornice, člani vlade ter višji uradniki vlade in fašistične stranke. Ogromna množica, ki se je zbrala okrog postaje, je priredila Mussoliniju navdušene ovacije, ki so trajale do odhoda vlaka.

Posebni vlak, s katerim potuje Mussolini s svojim spremstvom, je prispel ob 16.20 v Firenco. Od Rima do Firence se ni vlak nikjer ustavljal, čeprav so bile na vseh vmesnih postajah zbrane velike množice, ki so pozdravljale Mussolinija z rimskim pozdravom. V Firenzi je vlak postal samo dve minuti. Med vožnjo se je Mussolini dvignil v vozu, ki je preurejen v pisarno. Od časa do časa je pogledal skozi okno in zlasti na postajah odzdravil množicam. Električni vlak je sestavljen iz petih vozov. Med po-

sameznimi vozovi je napeljena telefonska zveza, vlak pa ima tudi svojo radijsko postajo, ki je s prestolnico v stalni zvezi. Razen tega imajo v vlaku posebne telefonske naprave, s katerimi se morejo na posameznih postajah hitro zvežati z vsemi mesti in Italiji.

Posebni vlak z Mussolinijem bo prispel v München jutri ob 10. dopoldne. Predsednika Italijanske vlade bo sprejel na postaji kancelar Hitler s predstavniki narodne socialistične stranke in se nato odpeljal z njim po glavnih mestnih ulicah. Ob 11.25 bo Mussolini obiskal Hitlerja v njegovem zasebnem stanovanju, ob 12.30 bo položil venec pred Hramom casti, ob 15. bo prisostvoval defileju strankinih formacij, ob 17.45 pa bo obiskal palačo nemške umetnosti in si ogledal veliko razstavo nemške umetnosti. Ob 18.50 bo Hitler spremlil svojega gosta na kolodvor in se odpeljal z njim na maneversko ozemlje.

V ponedeljek bo Mussolini prišel na trodnevni uradni obisk v Berlin. Višek svečanosti bo 28. septembra, ko bo v olimpijskem stadionu velika manifestacija, pri kateri bosta govorila Mussolini in Hitler. Po odreditvi vlade bodo 28. t. m. zaprti vsi obrati, razen najpotrebnejših za vsakdanje življenje in promet. Vsa šolska mladiča bo prosta. Po vsej državi bodo izobesene na javnih poslopih od nedelje do srede zastave. Jutrišnji dan ob prihodu Hitlerja v München ter 28. september v Berlinu bosta proglašena kot praznika ter bo delavstvo oba dneva plačano.

Dunaj, 24. septembra. o. Za današnje potovanje italijanskega min. predsednika Mussolinija preko Tirolske v Nemčijo so bili izdani izredno strogi varnostni ukrepi. Vso železniško progo od avstrijsko-italijanske do avstrijsko-nemške meje straži vojaštvo. Razen tega so poslani na Tirolsko dva posebna vlaka orožništva in policije. Vse varnostne priprave je vodil osebno državni podtajnik notranjega ministva dr. Skubl. Na kolodvoru v Incostru so smeli na peron samo deželni glavar, orožniki in policijski stražniki, izmed novinarjev pa samo glavni uredniki listov ter samo en fotografski reporter.

Vtis poseta v Parizu

Pariz, 24. septembra. o. V francoskih političnih in diplomatskih krogih z veliko pozornostjo spremljajo Mussolinijevo potovanje v Nemčijo. Listi opozarjajo, da je hotel Mussolini s svojim pristankom na nyonske sklepe dokazati, da ne namerava v Berlinu sklepiti nikakih posebnih dogovorov in izzvati nobenih senzacij. Tako Italija kakor Nemčija želita ostati v dobrih odnosih z zapadnimi velesilami, ker vedno bolj uvidevata, da brez njih ne moreta odločati o usodi Evrope. Italiji je prijateljstvo Francije prav tako potrebno kakor prijateljstvo Nemčije. Splošno prevladuje v pariških krogih prepričanje, da ta sestanek ne bo imel nikakih senzacionalnih ali nepopolnih posledic. Računajo tudi, da bosta Mussolini in Hitler v svojih govorih zelo zmerna in oprezna ter da ne bosta storila ničesar, kar bi moglo nepo-

vojnjo vplivati na odnose do zapadnih velesil. Kar se tiče političnega programa, o katerem bodo razpravljali v Berlinu, sodijo, da bo skušal Mussolini pridobiti Hitlerja za obnovu stresne fronte, tem bolj, ker je Hitlerju mnogo na tem, da bi se zboljšali odnosi med Nemčijo in Anglijo. Zato utegne ta sestanek roditi še koristne posledice za razvoj mednarodne politike v Evropi.

Eno glavnih vprašanj, ki ga bodo obravnavali v Berlinu, bo zopet vprašanje odnosov med Nemčijo in Avstrijo. Avstrijski kancelar dr. Schuschnigg je spremljal Mussolinija na poti skozi Avstrijo in s tem demonstrativno pokazal popolno solidarost s politiko Italije. Na Dunaju so prepričani, da bo skušal Mussolini prepovoriti Hitlerja, naj opusti dosedanje agresivno stališče napram Avstriji, obenem pa se bo zavzel tudi za spremembo nemške politike katoliški cerkvi in Vatikanu. Avstrijski kancelar si je po informacijah diplomatskih krogov tudi prizadeval pridobiti Mussolinija za čim prejše sklicanje konference podunavskih držav ob sodelovanju Poljske. Ta konferenca naj bi sklenila čim tesnejše sodelovanje v Podunavju, s čimer naj bi se obenem izločil vpliv Rusije na srednjo in vzhodno Evropo.

Tudi na Dunaj in v Budimpešto

»L'Information« poroča iz Berlina, da trde v tamošnjih dobro poučenih krogih, da bosta Hitler in Mussolini še letos obiskala Dunaj in Budimpešto.

Nemčija odklanja vojaški pakt z Italijo

London, 24. septembra. o. »Daily Express« poroča iz Berlina, da merodajni nemški krogi brezpogojno odklanjajo sklenitev vojaškega pakta med Italijo in Nemčijo, pač pa je Nemčija pripravljena skleniti z Italijo nenapadalni pakt, ki bi so mu mogle pozneje pridružit tudi druge države.

Japonci zavzeli Paoting

Glavno mesto pokrajine Hopeja, sedež poveljstva severne kitajske vojske, v japonski oblasti

Peking, 24. septembra. o. Japonci so snoči po hudi in krvavi borbi zavzeli Paoting, glavno mesto pokrajine Hopej. S tem je padlo glavno oporišče severne kitajske vojske. Borba je bila kratka, a izredno huda. Japonci so se morali večkrat umakniti pred hudim ognjem kitajskega topništva ter so imeli velike izgube. Šele, ko so dobili večja ojačenja, so zasedli mesto, ki pa je napol v razvalinah zaradi silnega obstreljevanja in bombardiranja. Prebivalstvo je po večini pobegnilo že pred vkrakanjem japonskih čet.

O zavzetju Paotinga poročajo še naslednje podrobnosti:

Med tem ko so japonske čete na desnem krilu zasledovale premagane kitajske oddelke in prodirale zapadno in južno od Paotinga, je njihov srednji del zavzel prve utrjene postojanke pred Paotingom. V četrtek zvečer se je posrečilo japonskim četam, ki so prodirale od južne, zapadne in vzhodne strani proti Paotingu, da so mesto, ki ga branijo visoki zidovi, popolnoma obkolile. Danes ob 9.40 so japonski oddelki po hudem obstreljevanju vdrli iz severozapada v trdnjavo, ob 10. pa so zasedli severna in zapadna vrata. Opolno se že bile vse japonske kolone v mestu. Precejšen del kitajske garnizije se je že pred prihodom japonskih čet umaknil iz Paotinga. Mesto so zadnje dni branili elitni oddelki kitajske vojske. Tudi del civilnega prebivalstva je posegel v boj. V Paotingu je bilo še nedavno glavno poveljstvo kitajske severne vojske.

Ponoven letalski napad na Kanton

Tikio, 24. septembra. v. Davi ob 5. so japonska letala zopet napadla Kanton ter bombardirala glavni stan kantonske vojske in kadetnice.

Strašno opustošenje v Kantonu

Kanton, 24. septembra. o. Pri bombardiranju Kantona ni bilo prizadeto nobeno vladno poslopje in noben vojaški objekt. Japonci so metali bombe izključno na najbolj gosto naseljene dele mesta in povzročili tam praveči pokolji. Cele ulice in celi deli mesta izgledajo kot ena sama strašna klavnica. Oblasti so izgubile glavno spričo tolikega števila mrtvih, ki leže na kupih po ulicah. Po nekaterih hišah so ubiti vsi prebivalci. Tam, kjer so padle težke bombe, so izginile vse hiše in so nastali novi prostorni trgi. Po ulicah hodi na tisoče otrok, ki jokaje iščejo svoje roditelje.

Poraz Japoncev pri Lotieniu

Nanking, 24. septembra. o. Po hudih in srditih borbah so doživeli Japonci pri Lotieniu hud poraz. Trikrat v tem tednu so skušali z velikim zaletom prodreti kitajske črte. Vedno znova se pošiljajo v boj nove čete, vendar pa so se vsi napori zlorili od odnuru Kitajcev, ki so prav tako vrgli v boj vse razpoložljive sile. Dopoldne se je razvila silna borba, v kateri pa je zmagalo

žo svojega vojnega brodovja za nadaljnjih 450.000 ton...

Prav tako svarilen je bil v sedanjí »križi miru« tudi govor ameriškega predsednika Roosevelta ob 150 letnici demokratične ameriške ustave. Po vsem tem se res zdi, da se velike svetovne demokracije ob naraščajočih mednarodnih homatijah vedno bolj zavedajo svoji mednarodni odgovornosti.

kitajsko orožje. Kitajska četa, podprte s težkim topništvom in z letali, so naposed pognale Japonce v beg in jim prizadele silne izgube. Japonci so se razpršili na vse strani.

Bombardiranje Šanghaja

Šanghaj, 24. sept. v. Šest japonskih bombnikov, ki so jih spremljali trije lovci, je vrglo na mesto 9 bomb. Po dosedanjih vesteh je bilo okoli 100 oseb ubitih, 200 pa ranjenih. Gre samo za neborce iz siromašnih slojev prebivalstva.

Šanghaj za vsako ceno

Šanghaj, 24. sept. o. Japonski vojaški ataše v Nankingu je sprejel danes tuje novinarje in jim pojasnil vzroke, zakaj Japonci pred Šanghajem niso dosegli pričakovanih uspehov. Priznal je, da so naleteli na nepričakovan močan odpor Kitajcev, s kakršnim niso računali, kar pa ni dokaz slabosti japonske vojske. Res je, da so japonski vojaški krogi računali s hitrejšim napredovanjem ter so bili prepričani, da bo najkasneje v dveh tednih zavzeli Šanghaj. Kitajci so zadržali japonsko prodiranje in naglo zgradili močno utrjene obrambne črte. Japonci so doslej porabili ogromne količine bomb in granat, toda uspeh je izostal. To je silno dvignilo moralo kitajske vojske, ki je sedaj prepričana, da japonska vojska le ni tako sposobna, kakor se je mislilo. Kljub temu je Japonska trdno odločena, izvojevati zaželjeni uspeh in zavzeti Šanghaj, čeprav bodo potrebne največje žrtve. Šanghaj mora za vsako ceno priti v japonsko oblast.

Čangkajšek: Kitajci se bodo branili do skrajnosti

Nanking, 24. sept. AA. Maršal Čangkajšek je izjavil, da ne bo bombardiranje Nankinga in Kantona niti najmanj vplivalo na vojni položaj, temveč bo le še bolj podžogalo Kitajce in ves ostali svet v odporu proti barbarskemu postopanju Japoncev. Kitajci se bodo branili, dokler bodo Japonci napadali.

Možnost pogajanj

Tokio, 24. sept. o. Tu so se danes razširile vesti, da bo morda že v kratkem prišlo do mirovnih pogajanj med Japonci in Kitajci. Čangkajšek je baje pripravil prištati na pogajanja, če pogoji Japonske ne bodo pretežki in če ne bodo žalili narodnega ponosa Kitajcev.

Japonska odklanja ženevsko posredovanje

Tokio, 24. sept. v. Japonska vlada je sklenila, da ne bo poslala nobene delegacije na seje odbora Društva narodov za Daljni vzhod, ki je bil imenovan na pobudo Kitajske, da bi razpravljal o japonsko-kitajskem konfliktu. Japonska navaja kot utemeljitev svojega sklepa, da je Japonska že davno izstopila iz Društva narodov.

Avstralija za konferenco devetih držav

London, 24. sept. o. Na pobudo avstralskega ministrskega predsednika Brucea namerava angleška vlada predlagati sklicanje konference devetih sil, ki so sklenile svoječasno pogodbo o razdelitvi interesnih področij na Kitajskem. Na tej konferenci naj bi se dogovorili glede skupne akcije proti Japonski. O tem se že vrše razgovori med Londonom, Parizom in Washingtonom. Ameriška vlada temu predlogu ni nenaklonjena, smatra pa, da je treba najprej počakati na uspeh protestov Amerike, Anglije in Francije proti bombardiranju nezaščitenih kitajskih mest,

Nobenhov novih razgovorov

Manj optimizma glede zblizanja med Italijo in zapadnimi velesilama

Zeneva, 24. septembra. b. Dočim so vse komisije DN na delu, pa se opaža, da so prenehali zakulisni politični razgovori. V tukajšnjih političnih krogih so po poslednjem razgovoru med francoskim zunanjim ministrom Delbosom in italijanskim zastopnikom v Ženevi na splošno pričakovali, da se bodo ti prvi stiki v istem duhu pomirjenja nadaljevali, ker se je vsaj po prvih poročilih zdelo, da obetajo mnogo. Danes pa je prvotni optimizem zamenjala rezerviranost, ker se večraj še napol uradno napovedani nadaljnji sestanki obeh državnikov niso vršili. Po tem sodijo, da prvi njuni razgovori niso dovedli do nikakih pozitivnih rezultatov.

Italijansko-francosko nasprotje se je pokazalo zlasti v španskem vprašanju. Z italijanske strani izjavljajo danes, da ni pričakovati nobenih novih pogajanj v tem pogledu. Angleži tudi ne kažejo nobene pripravljenosti za začetek novih razgovorov z Italijo. Nasprotno so celo mnenja, da bo Anglija z vso silo vztrajala na izvedbi nyonskega sporazuma brez odzira na to, ali se mu Italija pridruži ali ne. Res je, da so Angleži z zadovoljstvom sprejeli na znanje prvi stik francoskega in italijanskega državnika, vendar bi bilo napačno istovetiti to njihovo zadovoljstvo z optimizmom.

Celo oficijozni »Times« je v svojem komentarju poudaril, da je Mussolini napravil uljudnjede gesto napram obema zapadnim velesilama samo zato, da bi si olajšal svoj položaj v razgovorih s Hitlerjem, pri katerem se bo lahko skliceval na odprta vrata v Londonu in Parizu. Sedaj se doznava, da je dal Italijanski zunanji minister Ciano angleškemu odpravniku poslov v Rimu podobno zagotovilo glede ustavitve nadaljnje pošiljanja protovojne v Španijo kakor Bovascoppa Delbosu. Toda to je tudi vse. Konkretno se stanje odnosi med Italijo na eni ter Francijo in Anglijo na drugi strani ni prav v nobenem pogledu bistveno zboljšalo. Zato tako močno poudarjajo v angleških krogih, da želi London nyonske sklepe o pomorski nadzorstvu izvesti za vsako ceno, dasti bi seveda nedvomno pozdravil morebitno priključitev Italije k doseženemu sporazumu. V poslednjih urah je nastopila majhna nervoznost tudi zaradi francoskega protesta v Rimu zaradi dogodka v Tunisu.

Moreče ozračje v Ženevi

Zeneva, 24. septembra. b. Večrajšnji dan v Ženevi je za kulisami potekel v znamenju nekakšnih »zarot«, katerih namen je bil, da bi se po ločenem sporazumu nekaterih držav uredili nekateri zapleteni mednarodni problemi, ki zadržujejo selanje ženevskega ozračja. Med temi je v prvi vrsti abesinski problem.

Zastopniki južnoameriških držav, ki simpatizirajo s fašizmom, so se sešli na tajni konferenci, kateri je kot opozovalec prisostvoval tudi francoski delegat. Namen tega zaupnega sestanka je bil, da bi se izven uradnega zasedanja ženevske ustanove pripravila tla za priznanje italijanskega imperija. Med tem se je abesinsko vprašanje pojavilo tudi na seji ene izmed komisij Društva narodov, na kateri je neki delegat zahteval črtanje Abesinije iz DN z motvačijo, da že dve leti ni poravnala svojih denarnih obveznosti napram DN. Ko se je o vsem tem izvedelo, je nastopila v Ženevi moreča atmosfera, katero pa je še bolj zastrupila neka druga vest v zvezi z daljnovožnim sporom. Tu si je avstralski delegat zamislil nekakšno »zaroto« s predlogom, naj bi se

DN sploh ne počelo s kitajsko-japonskim sporom in naj bi to zadevo enostavno prepuščilo posebnim konferencam nekaterih držav, ki naj bi se vršila izven Ženeve in na katero naj bi bili povabljeni tudi Italija in Nemčija. Avstralski delegat je stavil ta predlog zaradi tega, ker sta med tem Japonska in Nemčija odgovorili, da ne bosta sodelovali na sejah tako zvanega posvetovalnega odbora DN, ki naj bi proučil ves daljnovožni spor.

Mala antanta za razdelitev Palestine

Zeneva, 24. septembra. b. V šesti, politični komisiji, je pri razpravi o palestinskem vprašanju spregovoril v imenu države Male antante češkoslovaški zastopnik dr. Osusky, ki je zagovarjal razdelitev Palestine, ustanovitev posebne židovske države in nadaljnjo proučitev vprašanja zlasti v pogledu čim večjega izseljevanja židov na palestinska tla.

Antonescovi razgovori v Ženevi

Zeneva, 24. septembra. b. Rumunski zunanji minister Antonescu in sedanjí predsednik sveta Male antante, ki se te dni pogaja z madžarskim zunanjim ministrom Kanyo in v sporazumu z zastopniki Češkoslovaške in Jugoslavije za urezitev odnosov z Madžarsko, je imel dalje razgovore s francoskim zunanjim ministrom Delbosom in ruskim komisarjem Litvinovom. Doznavamo, da bo Antonescu prihodnji teden odpotoval iz Ženeve v Bukarešto, na povratku pa se bo ustavil v Beogradu.

Pogajanja z Madžarsko

Budimpešta, 24. sept. v. V zvezi z odhodom madžarskega zunanjega ministra Kanye iz Ženeve objavljajo madžarski tiskovni urad naslednje poluradno obvestilo: Zunanji minister Kanya je za svojo gibanja v Ženevi imel priliko razgovarjati se z državniki in diplomati vodilnih držav. Nudila se mu je tudi prilika nadaljevati razgovore, ki so se pričeli v Sinajih z zastopniki Male antante. Za ustvaritev boljše atmosfere v Malo antanto bi bilo v prvi vrsti potrebno, da se spravi vprašanje manjšin na mirno točko. Pogajajoče se stranke so izmenljivo nazirala, doslej pa še ni prišlo do sporazuma. Ustvaritev pogojev za to potrebuje glede na veliko važnost vprašanja potrpljenja.

Razpoke v poljski vladni stranki

Varšava, 24. septembra. b. Bolj levičarsko usmerjeni krogi v vladnem tabornu, ki v nasprotju s pretiranimi desničarji zagovarjajo sporazum z demokratično opozicijo, so se združili v samostojno demokracijsko klub, ki je že ustanovil svoje krajevne podružnice v Varšavi, Krakovu in Lodzu. Predsednik kluba je varšavski senator in vsučiliški profesor dr. Mihalovec. Klubu so se pridružili tudi nekateri znani oficirji prištasi pokojnega maršala Piłsudskega. V programatični izjavi se novi klub zavzema za svobodo besede in prepričanja, ter za pritegnitev delavskih slojev k soodgovornosti v vodstvu državnih slojev.

Prvi dan glavne bitke pod Gorjanci

Manevrom prisostvuje tudi Nj. Vis. knez namestnik — Severna vojska je do sinoči v glavnem obdržala vse važnejše pozicije

Novo mesto, 24. septembra. AA. Nj. Vis. knez namestnik, je prispel z dvornim vlakom v Novo mesto. Prebivalstvo iz mesta in okolice se je zbralo v velikem številu na postaji in mu prirejalo vihamo ovacije. Knez namestnik je iz Novega mesta odšel v spremstvu ministra dvora Milana Antića in prvega adjutanta Nj. Vel. kralja generala Hristića na opazovalnico pri Radatovičih. Tam sta ga sprejela ministri vojske in mornarice general Marić in vodja manevrov general Milovanović s svojim štabom. Vodja manevrov je predložil knezu poročilo. Nato je knez ostal delj časa na opazovalnici in motril gibanja in nastope čet. Na opazovalnici so mu predstavili tudi tuja vojska odposlanstva Nj. Vis. knez namestnik je ostal nekaj časa v razgovoru z ministrom vojske in mornarice, z voditeljem manevrov in s tujimi vojskimi odposlanci, nakar je, od navzočih živahno pozdravljen, zapustil Radatoviče. Tudi na poti nazaj do Novega mesta ga je prebivalstvo pozdravljalo z velikim navdušenjem. Tokom dneva je potem obiskal še razne postojanke in pozorno sledil gibanjem in nastopom oddelkov, ki se udeležujejo manevrov.

V meglenem jutru preko Gorjancev

Novo mesto, 24. septembra. Novomesto se je davi pripravilo na sprejem visokih dostojanstvenikov, ki so danes prispeli da prisostvujejo zaključni fazi velikih vojnih operacij na manevrskem terenu med Kolpo in Gorjanci. Vreme je še čemerno, vendar je dež dopokline nekoliko prenehal; in da nekaterih sektorjih Gorjancev je tudi danes še rosilo. Bilo pa ni v primeru s prvimi manevrskimi dnevi nič hudega in vojaki niso obkledili niti svojih plašev.

Današnja pot nas je vodila spet preko Gorjancev, kjer južni vedno jače pritiskajo na pozicije severnih rdečih, ki pa se na svojih dobro utrjenih stražnih postojankah ogroženo branijo. Pri Težkih vodah je pomožna baza za deteljo in senoto za slamo, ki jo sprejemajo edince, da si vojaki lahko posteljejo v sotorih. Čeprav se vozimo v središče vojnih operacij, ni videti skoraj nobenega vojaka. Vsi so poskrili po gozdčičih in grmovjih in zakriti z vejevjem in zelenjem, tako da se mora človek prav zaleteti v kakšen top ali šotor, da jih opazi.

Z nami so to pot tudi kino operaterji, ki bodo snemali namestnika, ostale odličnike in inozemske odposlance na opazovalnici pri Radatovičih, ko bodo opazovali potek manevrov na južnih pobočjih Gorjancev. Od časa do časa stopajo preko travnikov in jas posamezne patrulje telefonistov, ki pregledujejo telefonske zveze. Koliko je bilo dela za telefoniste, je mogoče presoditi, če se ve, da je samo na teritoriji severne vojske izpeljanih več tisoč kilometrov telefonskih zvez poleg cele vrste radijskih sprejemnih in oddajnih postaj za telefonski in telegrafski promet.

Megla, ki pritiska na Gorjance, zlasti na njihov severni del, severni vojski deloma koristi, deloma pa škoduje. Čuva jo pred južnimi letalci, ki nimajo nobenega vpogleda v kretanje rezerv severne vojske. Na drugi strani pa onemogoča severni artiljeriji uspešno obstreljevanje južnih, ker njeni opazovalci s svojih opazovalnic ne vidijo niti 50 m daleč, pa tako seveda ne morejo dognati, koliko uspeha so imele granate posameznih topov, ki obstreljujejo postojanke južnih. Prav ta okoliščina je južnim oddelkom v korist, saj se lahko v megli približajo skoraj do samih strelskih jarkov severnih čet.

Položaj na fronti v petek zjutraj

Ko prevozimo sedlo in se spuščajo proti Jugorju, vidimo, da na južni strani Gorjancev nad Belo Krajino ni več megle. Položaj na glavnem delu fronte med obema vojskama pa se je v pretekli noči na novo razvil in je bil davi takle:

Po trdnjnih operacijah severne in južne vojske so se znašle čete obeh armad v temnem taktičnem stiku. Severna vojska, ki obsega dravsko divizijo ter planinski in konjeniški brigado, je v smislu svojih osnovnih nalog, ki jih je prejela, zaviadala nad razvodjem med Kolpo in Krko in se utrdila na postojankah, ki jih sedaj trdno drži v svojih rokah. Južna vojska, v kateri sestavo so savska in vrbska divizija, brzi in planinski odred, se pripravljala na napad na severno armado. Težišče napada bo očitveno na njenem desnem krilu, ker se tam koncentrirajo njene glavne sile. Tam bodo južni skušali premagati severne in jih vreči nazaj proti severozapadu.

Začetek glavne bitke

Glede na tako postavljene osnovne naloge je južna vojska davi ob 7. prešla v napad na vsej fronti. Napad je trajal do 4. ure popoldne.

Pri Suhorju smo z našim avtobusom zapustili glavno cesto in se spustili na stranski kolodvor, da se približamo postojankam pod Oklinkom kjer so južne čete nehoma prodirale proti nasprotniku. Vozili smo se skozi zapadni del žumbreka, kjer menda na takih kolovozih avtobusa še niso videli. Dolgo se je boril naš šofer s potjo, kmotno pa mu je voz odpovedal in se zaril v blato. Potem pa je šlo nazaj, tako da se je nazadnje zlomil zob v diferencialu. To pa je bil šele priteklet nesreče z našim avtobusom.

Južni napadajo

Reglanje strojin in pokanje pušk, grmenje topov brdskih artiljerij so nam zgornje pričali, da smo sredi teritorija, na katerem se razvija napad južne vojske. Tesno

prizeti k tlom, izkoriščajoč vsako višinsko razliko, so se vrste napadalnih čet južne vojske poganjale naprej po deset in deset metrov.

Izpod neba je pričelo rostiti. Mimo druge črte napredujoče pehote nekoga polka južne armade lezemo v hrib nad vasjo Drago. Ob poti stoje dekleta in fantje in prodajajo vojakom cigarete, žganje, sadje in orehe.

Zlezli smo na hrib, od koder je bil lep pogled na razvijajoči se napad. Iz vseh grmov in njiv je pokalo in ropotalo, da je bobnelo po ušesih. Treba pa je bilo kljub temu ostro gledati, da smo lahko opazili posamezne skupine strojnic, ki so obdelovale postojanke severnih pred seboj. Severni so se utrdili na strmih hribu nad Oklinkom, za katerega se je razvila ljuta borba. Treba je bilo zavzeti koto za koto. Pehoto je pri njenem naporem prodiranju podpirala samo brdska artiljerija, ki je grnela tam nekje južno za našimi brhli. Južnim je uspelo, da s svojo pomočjo potisnejo severnjake s prednjih postojank na obronke Gorjancev, kjer bodo sedaj poskušali prebiti bojno črto rdeče vojske. Cilj današnjih operacij južne vojske je bil prvenstveno zavzeti bazo, s katere se bo lahko organiziral in sprožil odlični sumek.

Severnjaki se dobro držijo

Savska divizija je med tem osvojila Gaj in koto 765 na pobočju nad Oklinkom. Vrbska divizija je prodrla do kakšnih 300 ali 400 metrov pred glavne postojanke severne vojske. Severnjaki izkoriščajo nadvse ugodni teren, prilike so jim na strmih južnih pobočjih Gorjancev očitveno zelo v korist. Skriti in utrjeni v svojih postojankah sijepoje ogenj na prodirajoče južne čete, od katerih so razsodniki izločili iz cele oddelke kot pobite in decimirane od koncentričnega ognja severnih. Pri tem pa so severni oddelki tako dobro maskirani, da je mogoče opaziti njihove postojanke in razlikovati posamezne vrste njihovoga vojaštva, ki deluje na poedinih obrambnih postojankah, samo po dimu njihovih strojin in topov.

Bitka v zraku

Letalci obeh armad so kljub slabemu vremenu izredno delavni. Nad nami pojejo v raznih tonih cele eskadre izvidniških letal, ki zbirajo gradivo za svojo artiljerijo. Včasih se skupine severnih letal spuščajo prav nizko nad teren in s svojimi strojinami obstreljujejo pehoto in postojanke južnih. Mastoma tudi ne manjka bomb, ki jih uporabljajo pri napadih na prometne objekte. Pravkar brni visoko pod nebom, tik pod oblaki 9 izvidniških letal južne vojske. Letala brze naravnost proti severu. Kakor strela pa se zažene med nje iz oblakov jata severnih lovskih letal. Čuje se regljanje strojin. Južna letala se branijo, se razcepilo v posamezne skupine, po kratki a ogorčeni bitki pa jim vendarle ne preostane nič drugega, kakor da se vrnejo nazaj proti jugu.

Lovci pa so spet izginili v oblakih, iz katerih je čuti od vseh strani bremenje celih ducatov motorjev vseh mogočih letalskih tipov od najtežjih bombnikov pa do kakor strela okretnih lovcev.

Kaplar Jusuf

Ustavili smo se pri rezervi 30. polka, kjer nam je komandir čete pojasnil svoj položaj. Polk je bil vso noč v bojnem položaju, zavarovan s mrtvimi stražami. Ljudje so spali pod šotori. Snoči so že dobili toplo hrano, meso in makarone, danes imajo samo suho konzervno hrano in prepečenec. Isto bo tudi jutri, in to pri vseh četah severne in južne vojske. Res leže po njivah cele vrste odprtih konzerv. Večina vojakov pa grize jabolka, ki so jih nabrali med potjo.

Ustavila nas je težka strojnica strojniške čete, ki je bila dodeljena prodirajočemu bataljonu v pomoč, da bi z ognjem čistila teren in bila po grmovju, v katerem so se skrivale manjše skupine rdečih nasprotnikov. Strojico vodi kaplar Jusuf Namurovič iz Plišina, Arnavt. Ponosno poudarja, da je kaplar, ker je dobre pameti in da je kadrovec. Prosi, naj mu pošljemo na njegov naslov list v katerem bo izšla slika z njegovo strojnico, »da vide naši u Plišini, kako se znamo mi boriti«. Novinarje ima v žilih. Po njegovem mnenju »ovi manevri vrše se baš zbog novinarja, da mogu da pišu o našoj vojski«.

Opazovalni balon

V bližini Metlike vist pod nebom balon, s katerega poseben opazovalec dirigira ogenj težke artiljerijske baterije. Okrog njega neprestano križarjajo lahka letala in lovci južne vojske, ki odbijajo letalske napade severnih, ki so že ponovno poskušali zbiti na tla nevarni balon s katerega je mogoč sijajen razgled preko vseh postojank severne vojske, kolikor niso zavite v meglo. V daljavi grmi ogenj težiških topov južne vojske, ki streljajo na postojanke severne vojske. Težka artiljerija predvsem obdeluje ozadje severne vojske. Skušna porušiti utrbe, središča štabov, dovodne ceste in skladišča.

V spodnjem Suhorju smo čakali na naš ponesrečen avtobus, tako da nismo mogli prisostvovati prihodu kneza namestnika Pavla na opazovalnico pri Radatovičih, kjer je s svojim spremstvom in v navzočnosti poveljnika manevrov armijskega generala Milovanovića, ministra vojske generala Marića ter ostalih visokih vojskih funkcionarjev, dvornega ministra Antića in tujih delegacij pozorno zasledoval prodiranje južne vojske in obrambo severne.

Položaj v petek zvečer

Napad na južne obronke Oklinka so južni izvršili danes predvsem za to, da zavzamejo teren in postojanke, s katerih se bo nadaljeval napad proti glavnim severnim postojankam, ki se nizejo po obronkih razvodja med Kolpo in Krko. Južnim je danes uspelo zavzeti ozemlje, s katerega

bodo skušali pri nadaljnjih operacijah izvesti odlični udarec proti severni armadi. Kljub jakim in z dokaj številnimi četami izvedenim napadom pa ni bilo mogoče zavzeti niti ene izmed važnejših postojank na glavni črti severne vojske, tako da se nahaja glavni greben nočoj še zmerom trdno v rokah severne armade.

Severne trupe so storile vse, da obdržijo svoje postojanke in odbijejo napadalec. Napad južnih je zastal zlasti na levem krilu, kjer so naleteli na odločen odpor severnih planinskih oddelkov. Tam je tudi v sestavi južne vojske sodeloval poseben planinski odred, ki je pritisnil na planinsko brigado severne, a je bil ustavljen in vržen celo nekaj nazaj.

Ker ni bilo dovolj časa, da bi se danes angažirala vsa sredstva južne vojske in ker je njen komandant iz poročil svojih letalskih eskadril dognal, da so moči severne vojske pred njim ostale pri isti moči kakor do sedaj, se je odločil, da bo jutri nadaljeval z napadom in si prizadeval prebiti fronto severne armade ter nasprotnika potolči.

★

Prihod čl. delegacije

Novo mesto, 24. septembra. v. V Novo mesto je danes ob 13.30 prispela tudi češkoslovaška vojna delegacija pod vodstvom vojnega ministra Mahnika in načelnika češkoslovaškega generalnega štaba armijskega generala Krejčija. Delegacija stanuje v banovinski kmetijski šoli na Grmu.

Avdiencia inozemskih predstavnikov

Soteska pri Novem mestu, 24. septembra. AA. Danes popoldne je Nj. Vis. knez namestnik blagovolil sprejeti v posebni avdienci v dvorcu Soteski pri Novem mestu šefe tujih vojskih odposlanstev, ki prisostvujejo vjam jugoslovenske vojske ob Kolpi. Načelnika glavnega štaba francoske vojske generala Gamelina ki vodi francosko vojaško odposlanstvo, je Nj. Vis. knez namestnik med sprejemom odlikoval z redom Karadjordjeve zvezde 2. stopnje.

Predsednik vlade na manevrih

Beograd, 24. septembra. P. Predsednik vlade Dr. Stojadinović in minister za promet Dr. Spaho sta z jutranjim brzim vlakom odpotovala na manevrsko področje v Beli Krajini.

Revija čet v Metliki

Kakor je znano, sr vrši v nedeljo dopolne v Metliki revija enega dela čet, ki se udeležujejo manevrov. Deležje zadnjih dni je silno razmočilo okoličnega mesta. Vsem, ki si gredo revijo ogledat, priporočamo zato, da se dobro oblečejo in zlasti preskrbijo s trpežno obutvijo. Vslad deževnega vremena je na manevrskem območju prav hladno.

Novinarji Masaryku

Beograd, 24. septembra. AA. Na pobudo maloantantnega tiskovnega odbora in beograjske sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja se je snoči vršila v veliki dvorani Novinarskega doma svečana spominska seja, ki je bila posvečena pokojnemu prezidentu Osvoboditelju Masaryku.

Seji je predsedoval predsednik nacionalnega odbora tiskovne Male antante Dr. Ljuba Popović. V svojem otvorenem govoru se je izbranimi besedami spomnil predsednika Osvoboditelja, nakar je podelil besedo Stanislavu Vinaverju, ki je imel zelo lepo predavanje o pokojnem Masaryku kot znanstveniku, politiku, mislecu in novinarju. Zlasti je podčrtal njegove neprecenljive zasluge v boju zoper avstro-ogrsko monarhijo in za ustvaritev češkoslovaške republike. Na kraju je očrtal predsednika Masaryka kot državnika Platonovega kova in ustvaritelja globoke demokratske ideje. Ko je predavatelj končal svoja izvajanja, so se navzočini, med katerimi sta bila tudi čl. poslanik Dr. Girs in šef Centralnega presbitorija Dr. Luković, dignili in počastili spomin pokojnega predsednika Masaryka, nesmrtnega očeta češkoslovaškega naroda, s pietetnim molkom.

Nemški avtomobilisti v Beogradu

Beograd, 24. septembra. AA. Avtoklub krajevine Jugoslavije je snoči priredil v svojih prostorih večerjo na čast nemških avtomobilistov, ki se nahajajo na 15 dnevnem izletu po Jugoslaviji in Bolgarski. Med večerjo, ki so se poleg nemških gostov udeležili tudi odborniki Avtokluba in nekateri beograjski predstavniki, je bivši minister Dr. Velizar Janković pozdravil goste. Zahvalil se mu je v imenu nemških gostov general Hüthlein. Omenjal je izredno topli sprejem, ki so ga bili njegovi tovariši deležni po vsej Jugoslaviji. Prevozilo so šele majhen del naše dežele, a so že tam mogli občudovati izredne lepote naših krajev. Sedanjji izlet ni namenjen tekmovanju, marveč samo spoznavanju dežel in njihovih narodov. Zato služijo tudi zblizanju in miru. Na povratku iz Bolgarske bodo nemški avtomobilisti šli skozi preste kraje Južne Srbije, Crne gore, Jadranskega primorja in Bosne. Na koncu svojega govora je general Hüthlein nazdravil Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku, jugoslovenskim avtomobilistom in vsemu jugoslovenskemu narodu.

Iz prometne službe

Beograd, 24. septembra. p. V prometni službi so imenovani za kontrolorja v 7. skupini na postaji Pragersko Ivan Poljanec, došle kontrolor v Hožanj; za kontrolorja pri gradbenem oddelku direkcije v Ljubljani Stanislav Potočnik, došle v Celju, za zvičničnika pa Anton Božig v Celju.

Iz prosvetne službe

Beograd, 24. sept. p. Za profesorja v 4. položajni skupini 3. stopnje je imenovan na državni tehniški šoli v Ljubljani Ivan Zaiderski.

Skrivnost ugrabljenja generala Milerja

General Skobljin je bil ba je v službi nemške tajne policije

Paris, 24. septembra. o. Vsa francoska javnost je razburjena zaradi ugrabitve vodje bivših ruskih bojevnikov, generala Milerja. Afera se razvija v čim dalje večjo senzacijo. Poleg generala Milerja je izginil tudi drugi ruski general Skobljin, včeraj pa tudi njegova žena. Policijska preiskava je dovela do nekaterih zanimivih razkritij. Predvsem so ugotovili, da je onega dne, ko je izginil general Miler, prispel iz Pariza v Le Havre avtomobil, v katerem so bile tri osebe. Po opisu potnikov sklepajo policijske oblasti, da sta to bila izginola generala Miler in Skobljin s šoferjem. Avto je privedel v Le Havre okrog 16. ob 19. pa se je vrnil v Pariz. V Pariz se je vračal s šoferjem samo še en potnik ter domnevajo, da je bil to general Skobljin. Istega večera je nenadoma dignil sidra in odpulil v neznanem pravcu ruski parnik »Marija Uljanska«. Policijska sumi, da so generala Milerja s silo odvedli na ta parnik ter da je pri ugrabitvi sodeloval tudi general Skobljin.

Zanimive podrobnosti je ugotovila policija glede odnosov med obema izginulima generaloma. Miler, ki je bil predsednik zveze bivših ruskih bojevnikov, je bil že dalje časa v sporu s Skobljinom, ki je vodil proti njemu nekako opozicijo. Čeprav sta bila prej prijatelja, zadnje mesece nista občevala drugače kakor samo službeno. Policijska je tudi ugotovila, da je imel general Skobljin zelo slujmive odnose je z nemškimi oficirji, s katerimi se je često

sestajal. V zadnjem času so prihajali k njemu razni odposlanci iz Nemčije. Dosedanja preiskava je dognala, da je general Skobljin v dogovoru z nemško tajno policijo znoval neke vrste brigado ruskih beguncev in nagovarjal ruske emigrante v Parizu in drugod po Franciji, naj bi se selili v Nemčijo in stopili v to brigado, če da bo samo Nemčija mogla uničiti sovjetski režim v Rusiji in obnoviti carsko Rusijo. General Miler je tem načrtom nasprotoval, zaradi česar je prišlo med njima do velikih nesoglasij.

Pariška policija sumi, da je hotel Skobljin generala Milerja na kakršenkoli način odstraniti. Ni še jasno, ali je storil to s pomočjo GPU ali pa s pomočjo Gestape. Vsekakor je policija prepričana, da je po ugrabitvi Milerja general Skobljin sam pobegnil v inozemstvo. Policijska je poizvedovala tudi po njegovi ženi, ki je včeraj nenadoma izginila, danes pa se je sama prijavila policijskim oblastem in izpovedala, da je bila pri svojih prijateljih ter da ji o vsej stvari ni ničesar znanega.

Milerjev sin odpotoval v Pariz

Brod na Savi, 24. septembra. o. Sin v Parizu ugrabljenega ruskega generala Milerja, Kosta Miler, ki je nameščen pri francoskem industrijskem podjetju Dittad, ki gradi v Brodu tovarno za impregniranje lesa, je odpotoval v Beograd in od tam s letalom v Pariz.

Ljubljanski radio na dan Masarykovega pogreba

Radiofiska oddajna postaja Ljubljana nam piše:

Prosimo Vas, približite naslednji popravek v Vašem poročilu: »Ljubljanski radio na dan Masarykovega pogreba« v št. 220 v dne 21. t. m.:

Ni res, da bi imela Ljubljanska radijska postaja vse te dni posebno veselo program, pač pa je res, da so se sporedi v tem tednu z ozirom na smrt predsednika Osvoboditelja T. G. Masaryka spremenili takole:

Na dan smrti, v torek 14. IX. je bila izvajana namesto reproduciranega koncerta češke narodne glasbe Smetanovna simfonična pesnitev »Ma vlast«, radijski orkester je spored svojega opoldanskega koncerta povsem spremenil in mu dal žalen značaj.

Večerni koncertni spored za sredo je bil že v zasnovi resnega značaja, zato se ni spremenil. V četrtek je bil mednarodni prenos iz Turina, čigar značaj ni motil žalnega razpoloženja in ki sta ga prenašali jugoslovenski radiopostaji Ljubljana in Zagreb. Petkov večerni spored je bil spet spremenjen in sicer smo prenašali s Tabo- na Masarykovo komemoracijo (pridružitve ljubljanskega Sokola).

V ponedeljek smo prenašali komemoracijo JCS lige iz filharmonije. Večerni koncert je imel povsem resni značaj, oddaja po 22. uri pa je bila spremenjena in sicer je radijski orkester izvajal resno glasbo namesto pesne. Ni res, da bi po končanem prenosu komemoracije iz filharmonije bila takoj predvajana vesela koračnica, temveč je res, da je bila predvajana žalna koračnica iz Wagnerjeve drame »Somrak bogov« in žalna koračnica iz Beethovenove »Heroične simfonije«.

Pripominjamo, da smo se za prenos pogrebnih svečanosti iz Prage odločili takoj (in ne vendarle!), ko smo zvedeli, da jih moremo prenašati.

Ni res, da je na dan pogreba večer zaključila plesna glasba, temveč je res, da je radijski orkester tudi to pot spremenil svoj spored ter igral resne točke. Tudi reproducirani koncert po 22. uri je bil spremenjen in je Radio Ljubljana oddajal Saint-Saensovo simfonijo za veliki orkester, 2 klarvirja in orgle v C-duru, torej resno koncertno glasbo in je odveč omeniti, da nismo zaključili s tangom, šušterpolko ali mazolinom.

K temu popravku rečemo samo, da je bila naša notica le skromen odmev ogorčenih dopisov, ki smo jih prejeli v toku žalnega tedna čl. naroda. Res je, da je radijska postaja v teh dneh predvajala tu in tam tudi kakšno rasnejše delo, ali program je v glavnem ostal, kakor smo ga označili. Kar se še posebej tiče programa pogrebnega dne, smo ga zabeležili, kakor smo ga čuli na predvečer od napovedovalca, in nas le veseli, če so si gospodje potem drugače premislili. O prenosu pogrebnih svečanosti je boljše, da ne govorimo. Priznavamo pa v tem pogledu, da niti glede fomoznega poročevalca niti glede tehnike prenosa ni krivda na ljubljanski postaji. Tu se pričena občja mizerija naše radiofonske prenosne službe.

Drzen vlom na Brestovcu

Zagreb, 24. septembra. o. V znanem združitvenem na Brestovcu je bil danes izvršen izredno drzen vlom. V opoldanskih urah so prišli štirje kot delavci oblečeni moški v pisarno, naložili 200 kg težko železno blagajno in jo odpeljali. Uradniki, ki so to opazovali, so mislili, da gre za kako popravilo in so jim še pomagali pri nakladanju. Blagajno so vmiomli v bližnjem gozdu razbili in odnesli iz nje 20.000 Din. Za storilci ni sledu.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Izravnani pritisk nad Evropo ohranja jasno vreme s precejšnjimi jutranjimi meglami v srednji Evropi. Jadranska depresija je izginila in so ostali od nje samo oblaki z dežjem na gornjem Jadranu, in na področju Alp. Islandska depresija se je razširila do Skandinavije ter je zaradi tega na angleških otokih in na Norveškem oblačno in deževno vreme.

Zemunska vremenska napoved: Po večini jasno in lepo vreme, zlasti v jugovzhodni polovici. Oblačno bo še na severozapadu, vendar se bo tudi tamkaj vreme popravilo. Noči bodo hladne in ponekod z jutranjo megljo.

Zagrebska: Nestalno, hladno, prihodnje dni zboljšanje vremena. Dunajska: Manj oblačno, v nedeljo najbrže lepo jesensko vreme.

Beleške

Soglasje v združeni opoziciji

Po informacijah iz vodstva KDK ni več niti tehničnih, niti formalnih ovir za dokončno sklenitev sporazuma med zagrebškim in beograjskim delom združene opozicije. V zagrebških krogih računajo s tem, da bo redakcija sporazuma končana do konca tega tedna ter da bodo prve dni prihodnjega tedna prišli beograjski delegatje v Zagreb, da predložijo Dr. Mačku dokončno odobritev besedila sporazuma. Pri tej priliki bo določen dan in kraj sestanka vseh petih šefov združene opozicije, na katerem bodo evačano podpisali sklenjeni sporazum. Prepis tega dokumenta bodo šefi opozicije predložili merodajnim činiteljem, v obliki proglasa pa objavili za javnost. Sledila bi živahna politična akcija KDK in beograjske združene opozicije. V vodstvu KDK pričakujemo, da se bodo razvili važni politični dogodki v skladu z novonastalim položajem, ki je otebežen v samem sporazumu.

Iz Beograda nam poročajo, da se je včeraj dopolne v stanovanju Ljube Davidovića vršila konferenca šefov beograjskega dela združene opozicije, na kateri so bili Ljuba Davidović, Joca Jovanović, Miša Trilunović, Moždinar Vlatič, dr. Laza Marković in dr. Milan Gavrilović. Posvetovanje je trajalo tri ure in je bilo končano ob 13. Novinarjem je bil izdan naslednji komunikat:

»Na današnjem sestanku je bilo po izmenjavi misli ugotovljeno popolno soglasje naših strank«.

Predvideva se, da bodo odpotovali v dveh ali trah dneh Dr. Gavrilović, Dr. Marković in Božidar Vlatič v Zagreb, k dr. Mačku zaradi podpisa sporazuma. Po drugi verziji bi imeli delegati odpotovati še nočoj. V srbijski združeni opoziciji prevladuje optimizem.

Račun brez krčmarja

Tako pravijo sporazumu med beograjsko združeno opozicijo in dr. Mačkom »Vrbske novine«, glasilo JRZ za vrbsko banovino. O njegovem sklepu piše precej ironično in ga slika kot kapitulacijo beograjskih opozicijskih šefov pred dr. Mačkom. Da je sklep sporazuma račun brez krčmarja, smatrajo »Vrbske novine« zato, ker po njihovem mnenju srbijska združena opozicija ne uživa zaupanja ljudstva.

Konferenca v Rogaški Slatini

»Obzore« poroča iz Rogaške Slatine: »Večera (v sredo) so posestili Dr. Vlada Mačka v Rogaški Slatini predstavniki »knaško delavskega pokreta«, ki sodeluje z bivšo HSS: Dragotin Lončar iz Ljubljane, dr. Rudolf Dobovišek iz Celja in Franc Papež iz Ljubljane. Dr. Maček jih je obvestil o pogajanjih z delegati beograjske združene opozicije.«

Konkordatska brošura JRZ

Glavno glasilo JRZ, beograjska »Samouprava«, javlja, da je v založbi lista izšla brošura, ki poljasnjuje določbe konkordata ter dokazuje, da bi katoliška cerkev s konkordatom ne dobila nikakih privilegijev.

Zrtev atentata

Ped dnevi smo poročali o atentatu, ki ga je pred tednom izvršil bivši občinski delovodja Potočnjak proti sreskemu načelniku Luki Valjaku v Samoboru. Teško ranjenega načelnika so prepeljali na zagrebško kirurško kliniko, od tam pa po par dneh v sanatorij, ker se je njegovo stanje hitro zboljšalo. Očitveno pa je bilo to zboljšanje samo navidezno, kajti Valjak je v sredo podlegel poškodbam.

Zagrebski listi posvečajo umorjenemu sreskemu načelniku zelo simpatične članke. Tako »Hrvatski dnevnik« ga proslavlja kot vzornega upravnega uradnika, ki sta mu bili zakonitost in pravica nad vse. List zato napoveduje, da se bo pogreba udeležilo tudi veliko število kmetov iz samoborskega sreza.

Politične aretacije v Bolgariji

Listi poročajo, da je bilo v ponedeljek aretiranih več članov vodstva razpuščene zemljoradniške stranke, med njimi Krsto Popov in Boris Bunbarov. Osumljeni so, da so skušali obnov

Prizori z odločilne bitke blizu Kolpe

V blatu in dežju so se dolge kolone pomikale na fronto

Topničarji spravljajo dviekstrejni top motorizirane baterije v postojanko

Minister vojske in mornarice armijske general Ljubomir Maršić gre na opazovališče

V prvi bojni liniji: na artiljerijski opazovalnici

ABANO-TERME (Padua) Italijske svetovnoznane blatne kopalnice. — Kure za protin, lahas, revmatismem in artritis. — Zdravilišni zavod hotel MENEGOLLI. — Vse kure v hiši. Vsakovrsten komfort. — Garaža.

koloske manifestacije na Jesenicah, na Blejski Dobravi, v Podnartu, v Stražišču, na Javorniku in v Kranju. Udeležili so se jih tisočeri sokolski pripadniki in posetile so jih ogromne množice naroda, ki so s sokolskimi bataljoni manifestirale za veliko in močno Jugoslavijo. Lepo so uspeli tudi župne tekme na orodju in v raznih panogah lahke atletike, ki so bile 22. avgusta v Kranju, ter tekme društev v odbojki nedeljo kasneje v Radovljici. Tekme so pokazale silo ves stranskega telesno-vzgojnega in prosvetnega dela, predvsem pa težnjo po izpopolnitvi sokolskega sestava s panogami, ki so za krepitev naše mladine primerne in koristne.

Tudi v propagandnem pogledu se je v gorenjski župi in v njej včlanjenih edinicah mnogo storilo. V nekaterih društvih se je izvedla temeljita akcija za nabavo članskih slavnostnih krojev, in to najbolj uspešno na Jesenicah, na Korošici Belli, Javorniku in v Podnartu. Pa tudi v ostalih edinicah se pripravljajo dobro organizirane akcije za nabavo slavnostnih krojev tako da bodo sokolske legije v bodočnosti veliko notranjo silo tudi na zunanji pokazale. Na župni glavni skupščini je bilo na predlog prosvetarjev soglasno sklenjeno, da si mora vse članstvo v treh letih nabaviti slavnostni kroje, komurkoli to gospodarski položaj dopušta. Izvzeti so le oni člani, ki so prekažili 60. leto starosti in oni s kakšno telesno napako, pri katerih bi nošnja kroja ne bila primerna.

Uspešno deluje sokolska kreditna zadruga v Radovljici, ki je začela med članstvom naraščanjem in deco učinkovito propagirati in uvajati štednjo. Ustanovil se je tudi župni socialni odsek, za njim pa društveni socialni odseki, ki imajo nalogo pomagati tam, kjer je potreba največja. Z nastopom jeseni in zime začnejo društva prirejati predavanja, gledališke predstave, koncerte, akademije, debatne večere. Župno vodstvo pa bo priredilo tečaj za vzgojo novih prednikov ter upravnih in prosvetnih delavcev.

Dvajset let po smrti Frana Supila

V četrtek je minilo 20 let, odkar je umrl sloveči politik in publicist Frano Supilo. Rodil se je 30. novembra 1870 v Cavtatu in je še mlad začel delovati kot novinar v Dubrovniku. Njegova slavna borbena doba pa se je pričela na Reki, ko je jul 1900 izdal list »Novi list«. Ta je postal kmalu eden izmed najpomembnejših organov v političnem življenju Hrvatske. Supilo je 1905 pripomogel k sloveči reški resoluciji, ki je postavila hrvatsko politiko na nove teme.

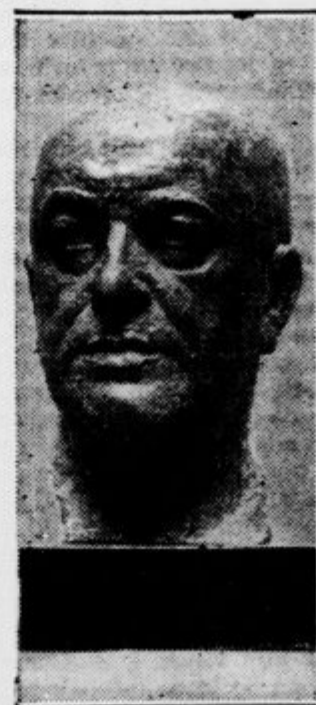

Ije in po kateri se je začela odločna borba proti madžarskemu režimu na Hrvatskem. V hrvatskem saboru in madžarskem državnem zboru je bil Supilo steber hrvatsko-srbske koalicije.

Takoj ob pričetku velike vojne se je Supilo umaknil v Italijo, kjer je z družbo emigrantov ustanovil Jugoslovanski odbor. Nastanil se je potem v Londonu, od koder je do smrti dne 23. septembra 1917 izvrševal mnoge važne misije za propagando osvoboditve vseh Jugoslovenov. Prvi je opozoril Sazonova na krivice londonskega pakta. Z navdušenjem je osvojil krško deklaracijo kot »grunitno zgodovinsko delo in idejo vodnico sedanjosti in bodočnosti vsega jugoslovenskega naroda, pa naj ga čaka še tako težavna in trnjeva pot v bodočnost«. Njegovo truplo je bilo upeljeno v Londonu, pepel pa je bil pred 10 leti z veliko svečanostjo prepeljan v rojstno mesto Cavtat.

Jutrišnja prireditve na razstavi Kluba neodvisnih

Jutrišnja nedeljo ob 11. dopoldne bo na razstavi Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu recital režiser Narodnega gledališča g. Ciril Debevec. Podal bo nekaj

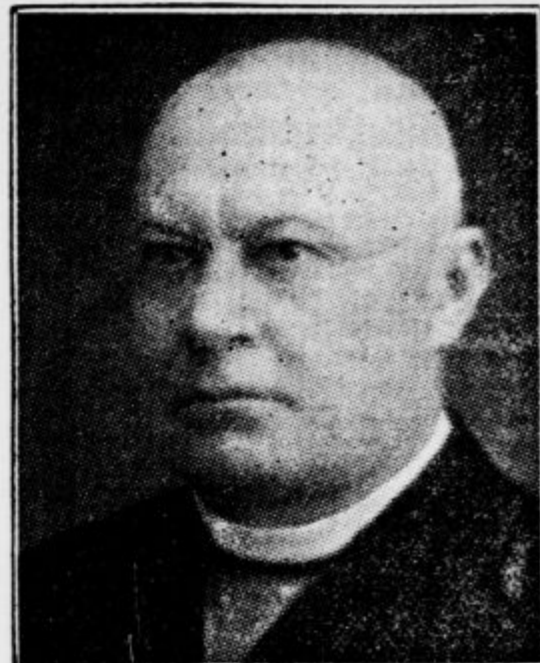

Njko Pirnat: Julij Betetto najboljši misli in afornizov naših pesnikov in pisateljev o likovnem umetniku in njegovem delu.

Ob 11.30 prevzame vodstvo po razstavi akademski slikar Stane Kregar. Govoril bo v uvodu o odnosu občinstva do umetnosti ter o tem, kakšno naj bi bilo in kakšno ne sme biti vodstvo. Potem bo vodil po razstavi od dela do dela.

Slomškova nagrada izročena dr. Francu Kovačiču

Maribor, 24. sept. V mariborski posvetovalnici so se zbrali nocoj na povabilo mestne občine predstavniki mariborskih kulturnih organizacij, ustanov in srednjih šol k intimni proslavi: k izročitvi Slomškove nagrade zaslužnemu kulturnemu delavcu prelatu dr. Francu Kovačiču.

Uvodno besedo je v imenu razsodišča Slomškove ustanove spregovoril prof. Baš s pozivom, da izroči mestni župan nagrado v roke prelata dr. Kovačiča.

Zupan dr. Juvan je nato orisal prelatove zasluge za obsejni Maribor od ustanovitve mariborskega zgodovinskega društva od leta 1903. do danes. Nato je izročil slavljencu lično posvetilno pismo in nagrado kot znak skromne oddolžitve za njegovo pomembno in plodonosno delo. Dr. Kovačič se je ganjen zahvalil, naglašujoč iskreno željo, da bi se število naših kulturnih delavcev v bližnji bodočnosti še pomnožilo.

Že peta povodenj v Dravinjski dolini

Poljana, 24. septembra Na prvijesenski dan se je Dravinjska dolina spet znašla pod vodo in je od Konjice dalje do Makol spremenjena v umazano jezero, po katerem plavajo buče, otavič, fižolove prekrije s fižolom in drugi predmeti. Iz vode štrli koruza, v vodi se koplje še neizkopani krompir, ki mu kakor še nekaterim drugim jesenskim pridelkom, tako pesi, repi, ajdi in kar je takega še v zemlji, grozi pogin. V vinogradih, ki so letos skoraj povsod dobro kazali, zaradi preobilne mokrote grozijo gnije in poka. Vinogradnik in kmet obupano gledata v prihodnje dni.

Dravinja, ki se je razlila široko naokrog, je ponekod že v sredo zavrčel prestopila bregove. V dolino hrumeče reke in potoki so povzročili, da je voda dalje naraščala. Tako je preplavila cestne prehode na prometnih točkah v Poljčanah, v Studenicah, Makolah, Luščki vasi in drugod. Pri nekaterih hišah je voda vdrila v kleti. V letošnjem letu je to pri nas že peta povodenj.

Trije požari na Murskem polju

Ljutomer, 24. septembra Ta teden je gorelo na našem polju kar na trah krajih, ki so nekaj bili vsi v eni občini. V ponedeljek zvečer je zgorelo posestniku Pušenjaku Jožefu na Krakju velika oslica slame. Blizni skedenj so očuvali gasilci, ki so prihiteli od več strani. Ogenj je zanetil otrok nekega delavca, ki je bil pri posestniku zaposlen. Oslica ni bila zavarovana.

Dan na to je sadela nesreča malega posestnika Dominika na Moti. Zjutraj rano mu je ogenj upelnil hišo in gospodarsko poslopje. Živino so rešili, sicer pa je zgorelo vse. Tu je domneva upravičena, da je zlobna roka zanetila požar. Posestnik je bil zavarovan le za neznanen znanek. V sredo zvečer pa je zgorel skedenj kmeta Jožeta Bohinca na Ovenu s vsem senom in slamo. Gasilci so obranili hišo in hlev. V tem primeru je škoda krita z zavarovalnico. Tudi tu je upravičen sum, da je bil ogenj podtakljen. Gospodar je bil ob času požara v svojih gorah.

Zanimiva razsodba novomeškega sodišča

Neki Ludvik Slajpah je iz političnega sovražstva ovdal znanega mlinskega posestnika in industrijca Frana Bulca, da je imel 25. aprila 1937 v Kačji ridi blizu Mirne peč šhod pristahev dr. Mačka. Politične obzati so uvedle obširno preiskavo in končno je — državno tožilstvo

obtožil Frana Bulca ter poleg njega še Krunoslava Batušica, privatnega uradnika iz Zagreba, Martina Štrumbelja iz Vavte vasi, Jožeta Renušo iz Jurne vasi v občini Smilhe Stopiče, Franca Špeharja iz Vinice in Stanika Horvata iz Novega mesta, češ da so se udeležili političnega shoda Mačkove stranke in da so člani politične organizacije, ki hoče spremeniti obstoječi družinski red v državi ter nosi plemensko obtežbo. Obtožnica se sklicuje na čl. 7/III zakona o zaščiti države.

Po dolgi preiskavi je prišlo končno do sodne razprave, ki se je vršila v torek 21. t. m. pred okrajnim sodiščem v Novem mestu. Sodnik je vse obtožbe oprostil. Izkazalo se je, da je političnega shoda sploh ni bilo. Kar se še posebej Franca Bulca tiče, poudarja sodba, da ga je ovdaljen denunciral orožnik le na podlagi govoric. Ovdalitelj si je »shod« sam izkonstruiral.

Sodišče pa je nadalje smatralo, da posestnik obtožencev ne more kaznovati radi pripadnosti k stranki, ki propagira spremembo obstoječega reda v državi in ki ima plemensko obtežbo. Sodba se sklicuje na fakt, da je stranka dr. Mačka javno nastopila pri skupščinskih volitvah 5. maja in da je bilo vsem državljanom svobodno za njo glasovati. Njeno delo je bilo torej smatrano za legalno. Notorično pa je tudi, da se neovirano in javno vršijo v svedih banovnih shodi in propaganda za pokret dr. Mačka. Očividno se torej pripadnost k stranki dr. Mačka ne smatra kot nezakonita.

Fran Trošt

Ob 80letnici vzornega vzgojitelja

Ljubljana, 24. septembra. V svojem tuskutu na Mirju praznuje vpočasnji mestni učitelj g. Fran Trošt svojo 80-letnico. Pri svojih visokih letih je telesno in duševno še dovolj trden. Izhaja iz vipavske rodbine, ki je bivala v davnem času v Podragi. Ta vas je znana zaradi prestopa v pravoslavje, do katerega jo je pred kakimi 50 leti pritiral verska neustrojenost v Vipavski dolini. Starši so mu bili iz Vipave, on pa se je rodil v Benetkah 25. septembra 1857. Tam je bil oče poselovodja velike galanterijske trgovine. Ko je bil Fran Trošt dve leti star in je izbruhnila vojna (1859),

ko se starši umaknili v Vipavo. Tu je prejel prvi pouk. Potem je prišel v Ljubljano in dovršil višjo realko z matoro. Odišil se je na učiteljski poklic, obiskoval je še 4 letnik učiteljskega ter 1878 položil učiteljsko maturo s najboljšim uspehom.

Prva služba mu je bila v Ivanu. Tu pa je ostal le tri leta, nekaj je prišel kot nadučitelj v Vodice za Šmarno goro. Zdal se je pričelo njegovo pravo delovanje, nle v šoli, temveč v velikem obsegu tudi izven nje. Vse talente in sposobnosti je porabil za napredek občine in umnega gospodarstva, še zlasti za vrtnarstva in sadjarstva. Rojak iz šlahtne Vipavske doline je začel tu gojiti najzlahnejšo vrsto sadja. Vzorno je uredil šolski vrt. Njegova vnosna je rodila najlepše uspehe. 1888 je prejel na prvi razstavi sadja v Ljubljani pohvalno diplomo in nagrado. Njegovo požrtvovalnost so pričeli bolj in bolj priznavati vodiški možje, ki so ga izvolili v občinski odbor. V največje zadovoljstvo občanov je opravljal vse tajiške posle. V Vodcah si je tudi izbral svoje družico, prvo kakor drugo, saj sta bili sestri. Preživel je mnogo srečnih dni.

Za njegove začetne učiteljske dobe pa tudi še pozneje so bile naše šole pomanjkljivo preskrbljene z učnimi pripomočki. Kot izborni risar in izredno spreten v rokotvornih delih je začel risati zemljevide za prvi pod in je delal načrte za vzorne šolske vrtove. Izdeloval je vsakovrstna učila, modele, preprosto pa natančno izdelane fizikalne aparate, v katerih se je izkazal prav poseben mojster. Svoje in druge učilnice je tako oskrbel s potrebnimi učili zastoj ali le za neznatno odškodnino. Kako se vse to pripravljala in izdeluje, je obširneje opisoval v učiteljskih strokovnih listih, predvsem v »Učiteljskem Tovaršču«. Ni dvoma, da so njegova navodila dala mnogo pobud slovenskemu učiteljsstvu.

Po 15 letih plodonosnega službovanja v Vodcah je dobil učiteljsko mesto v Ljubljani na tedanji nemški mestni šoli, ki je bila po prevratu spremenjena v V. mestno deško šolo. Seveda je tudi tu nadaljeval svoje delo z vso sposobnostjo pri pouku in izdelovanju šolskih pripomočkov. Dosegal je vedno lepše učne uspehe, po njem pa je bil tudi viden napredek na drugih mestnih šolah. Priznanja, sicer redka v tistih časih, mu niso izostala.

Bil je vedno narodno zaveden mož. Kadarkoli je šlo za napredno stvar, je odločno izpričal svoje nazore. V skladu z njegovim lepim značajem je njegova velika ljubezen do glasbe. Vodil je pevške zборе, oskrboval je cerkveno glasbo že prej v Vodcah, potem pa v Ljubljani v Trnovam. Po njem so dedovali glasbene talente sinovi in hči, ki so vsi zasloveli po svojih sposobnostih. Sin Anton je profesor glasbene pedagogike na Dunaju in slovi v mednarodnem svetu kot klavirski virtuos, sin Ivan je tislanski operni pevec in koncertni mojster v Ljubljani, France je učitelj v Ljubljani in

izboren violonist, Mirko pa je kot učitelj v Kočevju priznan pevovodja odtodne Glasbene Matice, dočim ja hči Angela profesorica solopetja in teorije na drž. konservatoriju v Ljubljani. Izredna glasbena nadarjenost se je k sreči dedovala tudi na jubilatovih vnukih.

Jesen življenja preživlja jubilat na Mirju erčen in zadovoljen, vedno v družbi svoje zveste življenjske družice. Njegov stan je obdan z najzlahnejšim sadnim drevjem in cvetjem. Zelimo, da preživi g. Fran Trošt v svojem mirnem domu še vrsto zadovoljnih let.

Zobotehniki v borbi za samostojnost Razposlali so brošuro v 10.000 izvodih med narod

Ljubljana, 24. septembra. Odkar je v letu 1930, stopil v veljavo zakon o zdravniških specialistih za bolezn ust in zob ter o zobnih tehnikih, se slednji z vso odločnostjo borijo za revizijo zakona, ker jim je uničil ekzistenco in oškodil na propast skoro ves zobotehniški stan z družinami vred, obenem pa je — kakor odločno trdijo — oškodoval tudi širše plasti našega naroda, kateremu je zobotehniški stan služil v zdravstvenem pogledu. Vse svoje zahteve, pritožbe in ugovore je zdaj Savez nesamoslojnih tehnikov Jugoslavije (v Ljubljani) strni v posebno brošuro, ki nosi naslov »Za pravice zobotehnikov« in obsega nič manj kakor 83 strani besedila.

V brošuri je natančno opisano stanje v zobestvu pred letom 1930, opisani so vzroki in posledice izdajanja tega zakona in njegovo izvajanje. Brošura opisuje, kako so rešili zobotehnično vprašanje druge kulturne države. Zahteve zobotehnikov so naposled podprte s številnimi podpisi pod izjavo, s katero dolga vrsta uglednih slovenskih inteligentov najrazličnejših poklicev in stanov izjavlja svoje mišljenje, da se vsem zobotehnikom, ki jih je zatekel zakon iz leta 1930, v poklicu, prizna pravica svobodne prakse, tehnične kakor dentistične. Spremenili naj bi se obstoječi zakonski predpisi, ker se lahko smatra, da so si zobotehnik pridobili svojo strokovno usposobljenost z dolgoletnim delom. Našo javnost bo pač najbolj zanimalo po-

glavje, ki govori o stvarnem pomanjkanju zobarjev v Jugoslaviji. Nesamoslojni zobotehniški stan je zaradi zapore izvajanja prakse nad polovico brezposeln. Mnogo brezposelnih zobotehnikov seveda v skrajni sili nezakonito vrši svojo prakso. Takšna nezakonita praksa je nekontrolirana, neobdavečna in ne more ugodno vplivati na življenjski razvitek mladega človeka. S statističnimi podatki dokazujejo zobotehnik, da so ljudske potrebe po negi zobovja zelo velike. Navajajo, da je danes v naši državi komaj 517 zobnih zdravnikov in 441 samostojnih dentistov-technikov ter 703 nesamoslojnih zobotehnikov. Slednje so jemali v uk zobni zdravniki in tudi dentisti-techniki, danes pa so zobotehnik prepuščeni sami sebi in trpijo pomanjkanje, med tem ko je statistično dokazano, da je Juoslavija v zobozdravstvu med poslednjimi kulturnimi državami. En sam vreden zobar more po trditvah zobotehnikov zadovoljiti v potrebah nege zobovja največ 2.000 ljudi. Pri nas pa odpade en zobar na povprečno 22.162 prebivalcev. Nesamoslojni zobotehnik smatrajo s tem za upravičeno in stvarno dokazano trditev, da je v naši državi potrebnih še najmanj 3.500 samostojnih zobarjev, če se hočemo samo približati drugim državam. Brošura, iz katere smo povzeli gornje podatke, je bila preložena kr. vlad, senatorjem in narodnim poslancom ter razposlana v deset tisoč izvodih med ves naš narod.

Vzorno delo Sokolstva na Gorenjskem Od pomladi do jeseni izredno mnogo razgibanosti

Jesenica, 24. septembra. Doba sokolskih javnih nastopov in manifestacij je letos za nami. Sokolsko gibanje je bilo zadnje mesece na Gorenjskem silno živahno. Skoraj vse priredit-

ve so v vsakem pogledu odlično uspelo in pokazale veliko sokolsko notranjo silo, ki je prav spričo izrednih razmer zavzela močan polet. Nepozabne nam ostanejo veličastne so-

Ena izmed največčastnejših letošnjih sokolskih manifestacij v Sloveniji je bil zbor gorenjskega Sokolstva dne 11. julija na Jesenicah

Domace vesti

* Nagrada za pesniško zbirko. Združnje prijateljev umetnosti Cvijeta Zuzorić razpisuje svoj književni natečaj za leto 1937. Nagrada dobi najboljša pesniška zbirka. Poslati je treba samo rokopise, ki se niso bili objavljeni in ki se niso izšli v posebnih knjig. Po obsegu naj ne presega 100 tiskanih strani. Natečaj je brezimski. Udeležiti se ga morejo vsi jugoslovanski pisatelji. Razsodišče tvorijo Milan Rakić, Milan Predić in Svetislav Petrović. Nagradjeno delo se natise v tisoč izvodih na stroške »Cvijeta Zuzorić«, ki celotno izdajanje pokloni pisatelju. Rokopise je treba poslati najkasneje do februarja 1938 na naslov: Ga. Stana Djordjević, tajnica književnega odbora Cvijeta Zuzorić, Umetniški paviljon, Mali Kalemegdan, Beograd.

* Koče SPD. V zvezi s prejšnjo objavo o odprtih planinskih kočah je SPD izvršilo izpremembo v tem, da bosta Staničeva kočica in Triglavski dom na Kredarici zaprta sočasno s Aleksandrovim domom, Vodnikovo kočico in Češko kočico pod Grinotcem, dne 27. septembra. V Kamniških planinah bosta od 27. redno in nato ob nedeljah in sobotah do 31. oktobra t. l. oskrbovane. Čez Koče so bosta na Koprskem sedlu; enako tudi Orožnova kočica. Stalno bodo oskrbovani tudi nadalje Dom na Kravcu, Dom v Kamniški Bistrici in kočica na Veliki Planini, vsi zelo primerni za jesenske izlete. Koča pri Triglavskih jezerih in Spodnja kočica na Golici bosta redno oskrbovani do 4. oktobra t. l. ter sta za planince v tem času prav vabljivi. Erjavčeva kočica na Vršču bo redno oskrbovana do 5. 10. t. l. in nato ob sobotah in nedeljah. Enako tudi Krekova kočica na Ratitovcu. V Vratih ob Aljažev dom oskrbovan do 11. oktobra t. l. Prešernova kočica na Stolu se zapre dne 4. oktobra ter ostane zaprta preko zime. Dokler ne zapade sneg, je Roblekovo dom do nadaljnjega oskrbovan ob nedeljah in praznikih. Stalno bodo tudi preko zime oskrbovane postojanke: Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, Dom na Komni, Dom na Krvavcu, Dom v Kamniški Bistrici, kočica na Veliki Planini, Dom na Mrzlici, kočica na Ljubniku ter pohorske planinske postojanke. V prihodnjih dnevih pričakujemo izpremembo vremena in upamo, da bodo mogli planinci pohiteti v gore.

* Članom združenja gozdarskih zvaniknov kraljevine Jugoslavije, ki se udeležijo obnega zhora dne 10. oktobra, je dovoljena polovična voznina na državnih železnicah. Popust velja od 6. do 14. oktobra.

GOSPOD
NUŠI V JESENI:
STRAPO —
SIBOKE —
160.— DO 220.—
ZA VEŠER IN PROMENADO
FRGAŠTI KALJARN
150.— DO 250.—
ZA ŠPNET — BETHLEND
160.— DO 210.—

MANIFAKTURA
F. K. S. SOUVAN
MESINI TRG 24.

* Pisatelj Viljem Werner v Jugoslaviji. V Beogradu je prispel pisatelj Werner, čigar gledališka igra »Na ledeni plošči« je doslej žela v Ljubljani že velik uspeh in je zdaj doživela ob premieri tudi v Beogradu popolno zmago. Na koncu predstave se je avtor pojavil pred zatorom in je iskreno čestital igralcem iz Beograda prispe Werner v Zagreb. Želimo, da obišče tudi Ljubljano.

Za vse vrste kuriva
Lutz peči, Ljubljana 7, tel. 3252

* Tatvina »Belih grehov«. Stevilo nekaterih več ali manj priložnih zagrebških senzacij, ki so se zgodile prav zadnje dni, je povečala naslednja: Iz Marjanovičeve tiskarne je izginil rokopis dr. Mateja Hanžekovića pod naslovom »Beli grehi«. Dr. Hanžekovića, znani književnik in publicist, je nedavno prodal podjetju Binoci svoj rokopis za 10.000 din. V romanu opisuje in razkriva tudi marsikaj z zagrebškega dna. Dosedanja preiskava za rokopisom je bila brezuspešna. Ker dr. Hanžekovića nima kopije, je prav verjetno, da njegovi »Beli grehi« ne bodo ugledali belega dne. Nedavno je bil dr. Hanžekovića dejanski napaden zaradi ostre kritike dr. Mačkove politike.

Pri hemoroidih, bolečinah v križu, zastoj krvi v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolca, nastale zaradi zapeke, se dosežejo z naravno »Franz-Josefovo« vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. S. br. 15 48/35.

* Prosjio se bivši vojaki 17. pehotnega polka, 10. maršbataliona, ki so odhajali iz Ljubljane aprila 1. 1915. preko Krasa v Opatjino in od tamkaj proti Devinu in na Doberdovo v strelske jarko ter dobro poznali svojega tovariša Ivana Cavkina kot zdravega, naj javijo svoje naslove proti povrnitvi stroškov Ivanu Cavkinu, Ruše pri Mariboru 81.

VABIMO VAS,

da si preskrbite srečke državne razredne loterije novega 35. kola.

ZREBANJE petega razreda, v katerem se dvigajo največji dobitki,

bo v Ljubljani

Veliko izbero številč Vam nudi

ZADRUŽNA HRANILNICA — LJUBLJANA
Dalmatinova ulica št. 6.

Vremenske posebnosti minilega poletja

V meteorologiji smatramo za poletje mesec junij, julij in avgust. Astronomsko poletje traja od 21. junija do 21. septembra. V pogledu temperature zraka je bilo letošnje poletje zelo normalno. Srednja poletna temperatura znaša v Ljubljani 18,7°. Prav toliko znaša tudi letošnji poletni tromesečni povpreček. Srednja mesečna temperatura je v juniju znašala 18,5°, v juliju 19,7°, v avgustu 18,0°. Aritmetična sredina teh vrednosti da točno 18,7°.

Od posameznih mesecev je bil junij toplejši kakor normalna vrednost za junij. Normalna povprečna temperatura znaša za ta mesec 17,7°, v letošnjem mesecu pa 18,5°. Najvišja temperatura v letošnjem juniju je znašala 30,5° in sicer dne 6. junija. Najnižja je bila 23. junija z vrednostjo 9,4°. Toplih dni, to je dni z maksimumom nad 25°, je bilo v juniju 15. Od teh so bili vroči, z maksimumom nad 30°, trije.

Mesec julij je bil normalen. Dolgoletna in letošnja srednja temperatura znašata obakrat 19,7°. V juliju je bila najvišja temperatura 24-tega in sicer je znašala 30,1°. Najnižja je bila drugega z 9,2°. Toplih dni je bilo 21, od teh vroč samo eden.

žena 17-tega in sicer 8,6°. Avgust je imel toplih dni 17, od teh sta bila vroča samo dva. V vsem letošnjem poletju smo imeli od vseh 92 poletnih dni toplih 59. Od teh je bilo vročih le 6.

Popolnoma pa se razlikuje letošnje poletje od normalnega v pogledu padavin. Letošnje poletje je bilo zelo deževno. Normalno pada v teku poletja 428 mm dežja, letos pa ga je padlo kar 651 mm. Vsi trije meseci so bili deževni nad normalno, najbolj pa avgust. V juniju pada normalno 152 mm, letos 235 mm, torej 83 mm več. V juliju znaša razlika samo 34 mm, to je 166 mm nasproti 132 mm normalnim. V avgustu je padlo 250 mm in prekoračuje ta vsota normalno 144 mm za 106 mm. Normalno je poletni najbolj deževen mesec junij, najmanj avgust. Letos pa je bil avgust najbolj deževen.

Jasno je, da je letos tudi padavinskih dni več, vendar samo za štiri. Normalno jih je 41, letos pa 45. Razlika je malenkostna nasproti ogromni razliki v padavinah, 651 mm nasproti 428 mm. Iz tega sklepamo, da je letos intenziteta dežja velika, kar se pravi, da pada v enem dnevu mnogo dežja. Medtem ko pada ob deževnem dnevu normalno 10 mm, je letos padalo povprečno 15 mm. Letos so predvsem prevladovala kratkotrajna močna nevihte. Saj je bilo v vsem poletju 29 neviht z gromom, medtem ko jih je normalno samo 13. Najvišje dnevne vsote so bile 8. junija 64 mm, 17. julija 27 in 2. avgusta 83 mm.

Da so prevladovala predvsem kratkotrajne nevihte, je uvidevno tudi iz oblačnosti. Popolnoma oblačnih dni je bilo v

* Novi grobovi. V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Albin Zupan, strojni ključavničar. K večjemu počitku ga bodo spremili jutri ob pol 15. — Preteklo nedeljo so položili v Kačičah pri Divači k zadnjemu počitku na Krasu in v Istri dobro znano, ugledno gostilničarico in posestnico go. Ano Bradacovo, ki je umrla v visoki starosti 85 let. Pokojna je bila mati g. Rudolfa Bradaca, uradnika na sreskem načelstvu v Celju. Poleg velikega števila domačinov so jo spremlili na zadnji poti tudi vsi njeni sinovi in hčerke, ki živijo v Jugoslaviji, Italiji in Avstriji. Pokojna bo ostala v lepem spominu zlasti revežem, ki jih nikoli ni odslavila od svoje hiše praznih rok. — V Prednovicah pri Murski Soboti je omrla Edita Zorkova, edinka ugledne Zorkove družine. Bila je bolna komaj tri dni. Pogrebne obrede je opravil evangeličanski župnik iz Pucevca, poslovljeni govor pa je imela šolska upraviteljica ga. Marija Zalarjeva. Solški otroci so grob obsuli z obilnim cvetjem. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Najoriginalnejši popotnik v vsej Evropi je angleški polkovnik William Lambert s soprogo Lino. K svojemu avtomobilu ima pripeto originalno popolno hišo z jedilnico, kopalnico, kuhinjo s salončkom za goste in za partije bridgea. Zakonca, ki imata v Jugoslaviji nekaj dobrih znancev, sta doslej temeljito prepotovala Anglijo, Belgijo, Dansko, Poljsko, Češkoslovaško, Madžarsko in Avstrijo, od koder sta 14. t. m. prispela v Jugoslavijo. Ogladala sta si Zagreb v trih dneh, nakar sta se z avtom odpeljala pogledat v Dubrovnik, hišico pa sta pustila v Zagrebu. Iz Jugoslavije odpotujeta v Italijo, Francijo in ostale evropske države, ki jih doslej še nieta spoznala.

* Nove nedeljske povratne karte v Avstriji. Posetniki Avstrije morejo dobiti nedeljske karte po posebno znižanih cenah. Popust od 50% uživajo potniki na progi do 170 km, meitlom ko je popust na progi čez 170 km 40%. Za potovanje do 170 km velja popust od sobote, čez 170 km že od petka do ponedeljka do 24. ure. Te nedeljske povratne karte se lahko dobijo tudi na sami meji v vlaku. Jugoslovanski državljani morejo za 30dnevno bivanje izkoristiti turistično vizo, katere stane 18 din. Vse informacije dajejo biljetarne »Putnik« in avstrijski turistični urad v Zagrebu, Praška 9.

* Veferni trgovski tečaj, potrjen od ministrstva trgovine in industrije, se odpravi na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dobrnarska cesta 15. Brezplačne prospekte in vsa pojasnila daje ravnateljstvo usšno in pisemno. Poučujejo se vsi trgovski predmeti, pisarniška dela, stenografija, strojepis, nemščina itd. Šolnina zmanra.

* Pet otrok v goreh kolibi. V vasi Kuli pri Somboru sta bila Milan Galočki in žena pri obriranju koruze na polju, pet nedoraslih otrok pa sta pustila v kolibi. Naokrat je koliba začela goreti. Mati je prihitela s polja in je vseh pet otrok sicer spravila na prosto, vendar je najmlajši takoj izdihnil, dva otroka sta bila močno opečena, mati sama je dobila opekline, samo dva otroka sta ostala brez poškodb. Mater in opečena otroka so prepeljali v bolnišnico.

* Čudeži se še vedno dogajajo na svetu. Ali morda ni čudež, ako srečamo človeka, ki je imel zelo redke lase, lepega dne gostoporaslega z bujnimi lasmi. Pa vendar ni bil čudež, če je svojo vnanjost spremenil v svoj prid. Je pač samo v pravem trenutku uporabil Silvikrin, prirodno hrano za lase, in je spoznal vse prijetnosti, ki so združene, ako se Silvikrin strokovnjaško uporablja. A on se ni zadovoljil samo s tem, kar ve, marveč je svoje znanje tudi praktično izkoristil. To dokazuje, da bi še mnogi, mnogi možiki, ki jim izpadanje las povzroča skrb, lahko pričakovali pomoč.

* Govarna JOS. REICH sprejema mehko in skropileno perilo v najlepšo izdelavo. 3

Iz Ljubljane

Novi občinski gradbeni podvig na Mirju
Zemeljski stožec za rimskim zidom na Mirju se je zrušil po vseh onih naravnih pravih, kakor jih že instinktivno pozna vsak preprost delavec. Severna polovica je povsem sesuta, južna polovica pa je dobila še večji trehuh in nove nazpoke. Pločevinasta kapa na vrhu je štrlela povsem osamelo in žalostno v značne višave, običala je na koleh, ki naj bi jo zamislil projektantov in gradbenega gospodarja povečali obstojnost tega objekta.

Kakor vsako razdejanje vzbuja tudi porušeni stožec — ki se je pričel nedavno graditi in je bil šele pred kračkim dokončan — prav turoben vtis, ki ga ne more ublažiti niti navno-veselo zaupanje občinske uprave v trajnost takih gradenj. Kajti, reči že moramo, današnja občinska uprava ni obupala, nikakor; marveč se je vrgla vedro in pogumno na delo, ki ga je sicer polne roke.

Za enkrat se te roke zaposlene pri no-

vogrednji sesutega dela sosednje piramide, ki čepi nad prehodom v Murnikovi ulici. Ta piramida se namreč ponovno gradi. Najnovejša »tehnik« teh gradenj je napredovala v toliko, da mešajo med prst in ruše še — debelo kamenje. Bravo! Občini kot gradbeni oblasti in občini kot graditeljici ter sploh celokupni današnji večini mestnega sveta prav iskrene čestitke k uveljavljeni doslednosti in k železni vztrajnosti! Ta način gradnje se bo gotovo obnesel kot zelo učinkovit pri prihodnjem sesutju te piramide: bo vsaj malo bolj ropotalo in bobnelo, kakor pa pri običajnih trenovskih prazovih, ki so se jih Ljubljančani že itak pravenavdili.

* Hud udarec usode je zadela g. žel. svetnika J. Tanciga. Umrla mu je nemadno soproga gospa Olga. Blago pokojnico so odklovala vse vrline vzorne žene in vzgledne matere. Vsi, ki so jo poznali, so jo visoko cenili in spoštovali. Znana je bila po svoji srčni dobroti in izredni plemenitosti duše. Zato je bila v vseh krogih splošno priljubljena in čislana. Njen pogreb v četrtki je to pokazal. Udeležila se ga je ogromna množica znancev in prijateljev, predvsem mlodane vsi uradniški direktorje s svojimi rodbinami, ki so prihitali, da izkažejo zdnojo čast soprogi svojega uvaževanega tovariša. Prisostvoval je pogrebu tudi sam žel. direktor g. dr. Aleksander Fatur. Ribarsko društvo, čigar dolgoletni poštvovalni blagajnik je g. Tancig, je poslalo k pogrebu posebno odposlanstvo pod vodstvom svojega podpredsednika g. Ivana Bogataja. Blagi pokojnici bodi ohranjen svetel spomin, spoštovani rodbini naše iskreno sožalje.

* Usoda Lajzeta Jereba. Na poročilo »Slovenskega Naroda« od 22. t. m. in »Jutra« od 23. t. m. sporoča dispanzer protituberkulozne lige v Ljubljani zaradi pojavnosti, da je utopilec Alojzij Jereb bil pregledan v dispanzerju samo enkrat in to 21. VI. 1937, ter se mu je svetovalo, da je najboljša za njegovo zdravje, če odide iz Ljubljane k teti v Ziri, odnosno svoj rojstni kraj. Dispanzer ni izdal nikakega odloka in nobene zahteve, ker nima tozadevne izvršilne oblasti.

* Rezervni oficirji na nedeljski paradji pri Metliki. Pri pododboru prijavljeni udeleženci se odpeljejo v dveh avtobusih iz Ljubljane v nedeljo točno ob 4. (četrti) uri zjutraj izpred kavarne »Zvezda« (Kongresni trg). Vsakdo doplača še 5 din. Zamudnikom se ne vrne že plačana voznina. Odpovedi se ne jemljejo več na znanje. Razpored na oba avtobusa vrši samo pooblaščenec pododborja. Ker je predviden povratek šele sledi popoldneva, se priporoča, da vsakdo vzame s seboj prigrizek. Pri povratku se ustavimo predvidoma v Trebnjem. Rezervni oficirji naj vzamejo s seboj svoje oficirske legitimacije. — Pododbor Ljubljana.

KINO IDEAL
Premiera najlepšega francoskega vefilma
Na morskem gladini
Victor Franceu, Marcelle Chantae, Jean-Pierre Aumont.
Danes ob 16., 19. in 21.15 uri

* Življenje in svet» prinese v prihodnji številki uvodni članek »Ali imajo rastline razum«, nadalje o zalivskem toku, ki napoveduje vreme. Dr. Anton Debeljak nadaljuje svoj popis »E deželo dveh tisoč jant«. Sledi članek »Ali ste preobčutljivi« po razpravi Dr. W. Bergerja, nato pa Dumasovi »Trije mušketerji« v Nörretrandersovi ilustraciji. V rubriko iz Literarnega sveta je prispel P. Karlin članek o korespondenci slavni mož in o Maurice Rey. Sledi Tehnični obzornik, nato pa Debeljakova razprava »Sapér-jugoslovanskega izvora«. Številko zaključujejo Praktične novice, Sah in Bistre glave. Številko krase mnoge ilustracije.

* Za najlepši glasbeni film proglašamo francoska kritika film »Melodije ljubezni«, v katerem nastopa v glavni vlogi mladi pevec Tino Rossi. Vsebinska, olepšana z mnogimi posnetki s Korzike in Italije, obravnava ljubavno zgodbo mladega korziškega ribiča, ki se zaljubi v slovečo pariško lahkoživko. Celu vrsto novih pesmi poje Tino Rossi. Zenske vloge igrajo nekatere pariške lepotic, med njimi Nita Raye in Monika Rolandova. Film pride danes na spored kina Maticca.

* Skavte Zmajevega stega pozivamo, da se polnoštevilno udeležijo stogave jubilejne skupščine jutri v nedeljo 26. t. m. v mali dvorani hotele Union. Zbiranje ob 10. v dvorani. Kdor ima krog, v kroju! — Tudi starše skavtov Zmajevega stega in roditeljski svet vabimo na stogavo jubilejno strogo interno skupščino! — Uprava.

* Pošta Ljubljana 7 bo dne 27 in 28. septembra zaradi popravil v uradnih prostorih zaprta za promet s strankami. Občinstvo

KINO MATICA
Premijera!
Filmski blager najlepših španskih romanso
KITARE
(Melodije ljubezni)
Tino Rossi

SLOGA
Warner Olannd in Boris Karloff
v velenapetem filmu
MEFISTO V OPERI
Divne operne arije.
Veselo tehničnih težkoč napovedani program
»LJUBEZEN NA BEGU« spremljen

UNION
Premijera!
Dosedaj največje muzikalne revije v naj-prijubnejšim parom sveta Fred Astaire, Ginger Rogers
TOP—HAZ
Popolnoma nov način izvedbel

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

v Šiški naj se ta dva dneva poslužuje drugih poš v Ljubljani. Dostava pošlik se bo vršila kakor običajno.

* Podpornemu društvu za gluhoenog mladino je naklonil v svoji oporoki blagopokojni g. Josip Eberle, juvelir in Ljubljani, velikodušan dar v znesku 2000 din in se tako zapisal v trajno spomin naših gluhoenimih sirot.

* Za dijaško kuhinjo »Domovinec« daroval veletrgovec g. Ivan Vovk 800 din namesto venca na grob direktorja Nandeta Marolta. Naj bi našel mnogo posnemalcev.

* Plesne vaje delavskega glasbenega društva »Zarjec« se prično v nedeljo 3. oktobra v veliki dvorani Delavske zbornice ob 15. uri popoldne. Plesni učitelj g. Trošt.

Iz Maribora

* Zborovanje mariborskih gozdnikov. V prostorih meščanske šole je bil te dni redni občni zbor mariborskih gozdnikov, ki ga je vodil starešina g. dr. Vilko Marin. Po uvodnih formalnostih se je dr. Marin spomnil pokojnega predsednika Osvoboditelja dr. T. G. Masaryka in orisal njegovo veliko delo in ljubezen do domovine in vsega slovanstva ter človeštva sploh. Zatem je očrtal delo in skrb odbora za razširjenje organizacij ter omenil, da je šolska oblast prepovedala dijakom, da so včlanjeni v gozdovniški organizaciji. Iz tajniškega poročila inž. D. Cejana je razvidno, da šteje organizacija 158 članov, od katerih je 15 učiteljev in 4 profesorji. Gozdniki so v preteklem letu priradili več predavanj in 2 tabora. Poročali so še blagajnik Dušan Vodeb, gospodar L. Robnik, knjižničar O. Obles, nakar je bil ponovno izvoljen večinomna stari odbor s staršino dr. V. Marinom, njegovim namestnikom J. Robnikom ter glavarjem F. Klojčnikom na čelu.

* Otvoritev gledališke sezone bo v soboto 2. oktobra. V proslavo stoletnice Gogoljevega »Revizorja«, ki je v Mariboru vedno zelo usjal, se z njim otvorijo vrata mariborskega Talijanskega hrama. Nato sledi Preradovičeva komedija »Najboljša ideja tete Olga«, ki je pravkar študirajo tudi na Dunaju v akademskem gledališču. Tretnja premiera bo Schillerjeva tragedija »Maria Stuart«.

* Šahovske novice. V sredo zvečer se je vršil v kavarni Central brzturnir, ki ga je priredil Mariborski šahovski klub v svrhu treninga mariborskih šahovstov za šahovski turnir Zveze slovenskih šahovskih klubov ki bo v nedeljo 26. t. m. v Trbovljah. Rezultati brzturnirja so bili naslednji: 1. dr. Gabrovšek 11 točk, 2. inž. Prek 10 in pol, 3. Savli 10, 4. Mešiček 9 in pol, 5. in 6. Bien in Krulc, 7. in 8. Jaut in Kukovec, 9. Strniša 5 in pol, 10. in 11. Stonjšek in Ostapovič po 5 točk, 12. Krajnc 4, 13. pol. Sila 3, 14. Lukeš 1 in pol točke. Turnirski vodja je bil dr. Lippai, ki je po turnirju izročil prvim sedmim šahistom praktične nagrade, darila mariborskih tvrdk.

* Predstojništvo mestne policije poziva poslednji vse imetnike orožnih listov, da vplačajo banovinsko takso za orožne liste. Proti strankam, ki ne bodo plačali takse do konca septembra, se bo uvedlo kazensko postopanje po določilih pravilnika o banovinskem proračunu.

* Policijske novice. Policiji se je posrečilo izslediti 28 letnega Josipa Omejca, ki je pred dnevi odnesel železničarju Francu Kanču iz Železniške ulice 11 razne obleke v vrednosti okoli 2000 din. Izročili so ga v zapore sodišča. — Gostilničarju Ivanu Resniku iz Meljske ceste 85 je doslej še neznan storilec odnesel iz jopiča v spalnici listnico z različni dokumanti in 1000 din gotovine.

vsem poletju 21, normalno pa jih je 22, torej letos celo en dan manj. Letošnje nevihte se zrcalijo tudi v pogubonosnih točah po vsej banovini, zlasti po Dolenjskem. V Ljubljani je bila toča zabeležena samo enkrat in sicer 7. junija ob 18.

Meglenih juter je bilo v Ljubljani v vsem poletju 22, normalno jih je 17. Od teh odpade letos na avgust točno polovica, 11. Sploh je v avgustu pričetek meglene ljubljanske sezone. Vzporedno z visokimi padavinami koraka tudi vlažnost zraka. Povprečno znaša normalna vlaga v Ljubljani v juniju 11 gramov, v juliju 12 gr., v avgustu 11,5 gr. Letošnje vrednosti pa znašajo 12 gr., 13 gr. in 12, torej skoraj v vsakem mesecu poprečno po 1 gram več. To pomeni, da je vsak kubični meter zraka imel po 1 gr. vode v obliki nevidnih vodnih par več ko navadno. Najvišjo stopnjo vlage je zrak dosegel 24. julija, ko je ob 14. vseboval 18 gr. vode. Ob tem času je bilo razmeroma jasno in je pihal jugozapadni veter, ki je prinesel obilno vlago z Jadranskega morja. Bil je soparen dan, ki so mu v naslednjih dneh sledili nevihte, zlasti 26. julija, ko je v Dobropolju toča neusmiljeno vse oklestila.

Najnižjo stopnjo vlage je zrak dosegel 13. julija. Zanimiv je poleg vlage tega dne. Zjutraj ob 7. je bilo 11 gr., popoldne ob 2. 8 gr. in zvečer ob 9. 13 gr. Tedaj popoldne, ko je bila temperatura najvišja — odgovarjajoče temperature znašajo 16,6°, 26,1°, 19,6° — je bilo vlage najmanj. Tega dne je bilo jasno in je pihal rahel severni veter. Kmalu popoldne, ko je bil zrak najbolj segret, se je dviral kvišku in odnesel vlago s seboj v višave, kjer se je ponovno zgostila, da so postali posamezni oblaki, kumul.

Kolebanje zračnega pritiska ni bilo v letošnjem poletju veliko. Barometer je najnižjo vrednost dosegel 1. avgusta in sicer 728,2 mm zvečer ob 21. Najvišjo vrednost pa je dosegel 2. julija ob 7. zjutraj in sicer 740 mm. Srednja vrednost zračnega pritiska znaša v Ljubljani 735 mm. Barometer je torej kolebal bora 5 mm navzgor in 6,8 mm navzdol. Njegova amplituda kolebanja je znašala samo 11,8 mm. Znano je, da je kolebanje barometra najmanjše poletni in največje pozimi. V pretekli zimi je kolebal med 750 mm in 712 mm, torej 15 mm navzgor in kar 23 mm navzdol. Njegova zimska amplituda kolebanja je znašala kar 38 mm nasproti 12 mm poleti.

Glavni potek vremena v letošnjem poletju je bil naslednji. Prve dni v juniju je naše ozemlje stalo pod vplivom severnoevropske depresije. Toda že 3. junija je preplaval južno Evropo afriški anticyklon, ki je trajal do 6-tega. Prinesel je tega dne Ljubljani najvišjo junijsko vrednost zračnega pritiska 739,6 mm in tudi najvišjo junijsko temperaturo 30,5°. Naslednji dan se je anticyklon umaknil nad Rusijo, severozapadna Evropa pa je prešla pod vpliv islandske depresije, ki je povzročila pri nas poplavo jugozapadnih vetrov. Še istega dne, 7. junija popoldne, smo doživeli ob 4,30 m obilna nevihta, ob 5. pa izredno močan naliv, ki je trajal do 7.30. Nevhta in naliv sta dala Ljubljani kar 64 mm dežja, kar predstavlja najvišjo dnevno vsoto dežja v tem mesecu. Močan naliv so povzročili severni vetrovi, ki so se odtrgali od anticyklona nad Rusijo in dvignili južne vlažnotople zračne mase. Ob močnem nalivu je padala tudi toča. Po tem močnem nalivu sta se ruski in afriški anticyklon združila in držala lepo vreme do 14-tega z izjemo

dveh malopomembnih popoldanskih neviht. 15-tega se je pojavila nad Sredozemskim morjem depresija, ki nam je 15. in 16-tega pošiljala celodnevni dež v visokimi dnevnimi padavinami, 45 in 44 mm. 17-tega se je vremenska situacija v toliko spremenila, da sta se nad Evropo pojavila dva anticyklona: prvi nad severovzhodno Rusijo drugi nad Atlantikom in zapadno Evropo. Srednja Evropa je bila tedaj v središču visokega pritiska, ki je prinašalo pretežno lepo vreme s popoldanskimi motnjami vse do konca meseca.

Ze zadnjega v juniju in 1. julija je zapadni anticyklon, ki je dobil ponovno ojačenja od stalnega severno-afriškega anticyklona, preplaval vsu zapadno polovico Evrope in vladal z lepimi dnevi neomajno do 5. julija. 6-tega se je pojavila islandska depresija, ki nas je skozil 4 dni do 11-tega mečila. Po tej 4-dnevni motnji je južni anticyklon skoraj nepretrgano vladal do 25-tega. La 17-tega ga je severna depresija pomaknila proti jugu in povzročila dve nevihti. Podobno se je dogodilo tudi 25. in 26.

Stanje teh dveh dni je zelo važno za razlago postanka pogubonosne toče v Dobropolju na Dolenjskem. 25. in 26-tega julija so pod vplivom severne depresije nad našim ozemljem pihali vlažnotopli vetrovi. 26-tega pa so ob 17.30 vdrli severozapadni vetrovi in dvignili južni zrak. Pri tem je prišlo do močne zgostitve vodnih hlapov v višavah in do tvorbe toče. Toča 26-tega julija je povzročila vdor tokovane »mrzle fronte«, ne pa trenutna popoldanska nevihta.

Nekaj podobnega se je dogajalo 1. avgusta. Zadnjega v juliju se je nad Sredozemskim morjem pojavila depresija. Nad

Gospodarstvo

Novi združni zakon objavljen

Včeraj so »Službene novine« objavile novi združni zakon, ki ga je Narodna skupščina sprejela 17. julija, senat pa ga je odobril 23. julija. Zelo pestra je zgodovina nastanka tega enotnega združnega zakona, o katerem smo razpravljali prav za prav že od obtožbe naše države. Vrstili so se zakonski načrti in je bilo šele sedanjemu, ki je menda po vrstnem redu 18. usojeno, da postane tudi res zakon.

Z novim združnim zakonom, ki je bil toliko let predmet sporov, smo brez dvoma napravili velik korak naprej, zlasti s stališča enotnosti, kajti dosedanje stanje je bilo skoro nevdružljivo, saj smo imeli šest raznih pravnih področij in 18 raznih zakonov, uredb in drugih zakonskih predpisov, ki so urejali položaj in delovanje združenj v Jugoslaviji. Za nekatere pokrajine predstavljali novi združni zakon prav znatno zboljšanje. Tako je tudi sedaj v Srbiji vsem stanovom in poklicem dovoljeno, da si osnujejo zdruge, medtem ko so doslej smeli imeti zdruge le kmetje in obrtniki. Tudi je sedaj v Srbiji združenjem dano na prosto, da si izberejo revizijsko in poslovno zvezo, medtem ko so bile doslej kmetijske zdruge primorane včlaniti se v Glavni savez srbskih zemljoradniških združenj, Obrtniške zdruge pa v Zemljski savez zanatlijskih združenj. Tudi drugače prinaša srbskim združenjem zakon mnogo novega.

Slovenskim združenjem pa zakon ne bo prinesel kakšnih dalekosežnih sprememb, razen nekaterim kreditnim združenjem in morda zvezam. Razlog je v tem, da so v novi zakon v glavnem sprejeta načela, na katerih stoji dosedanje temeljni avstrijski združni zakon iz l. 1873. z dodatnimi zakoni in uredbami, kakor tudi načela združne prakse pri nas. Gotovo pa je prednost novega zakona, da imamo sedaj skoro vsa zakonska določila zbrana v enem samem zakonu, medtem ko so bile doslej določbe prav raztresene po raznih zakonih in uredbah.

V administrativnem pogledu ima zakon precej novosti. Nekatere niso baš neobhodno potrebne, vsaj za naše razmere ne. Doselej je n. pr. v Srbiji veljal predpis, da mora združenje vsakega novega člana javiti sodišču; po novem zakonu pa morajo združenja polletno pošiljati sezname novopristopivših članov revizijski zvezi.

Kaj prinaša novi zakon

Za kreditne zdruge uvaaja zakon nekatere omejitve, tako se smejo kreditne zdruge in njihove zveze baviti samo s sprejemanjem vlog, najemanjem kredita, dajanjem posojil, posredovanjem pri zavarovalnih poslih in z nabavo sredstev kmetijske produkcije za račun svojih združnikov ter s komisijsko prodajo pridelkov svojih članov. Važna je določba, da smejo kreditne zdruge svoja odvisna denarna sredstva nalagati samo pri državnih, privilegiranih ali samoupravnih denarnih ustanovah ali pri njih denarnih ustanovah, pri katerih imajo večino delnic. Z zakonom je predvidena tudi ustanovitev Združne banke za vso državo z istimi ugodnostmi, kakor veljajo za kreditne zdruge. Po slabih izkušnjah, ki jih imamo s centraliziranimi denarnimi ustanovami naše zdruge menda ne bodo posebno navdušene za tako rešitev. Dokler se ne osnuje ta Združna banka pa bodo smele kreditne zdruge in njihove zveze nalagati odvisen denar tudi v drugih denarnih zavodih, toda le z odobritvijo pristojne revizijske zveze.

Glede glasovalne pravice združnikov je določeno, da sme imeti vsak član samo en glas, le pri produktivnih združenjih je dovoljeno, da ima en član tudi več glasov, toda največ pet. Naše zdruge bodo morale torej spraviiti svoja pravila v sklad s tem novim predpisom. Vendar to ni tako nujno, ker zakon dovoljuje, da smejo zdruge obdržati dosedanje določbe o različni višini poslovnih deležev in določbe, po katerih gre enemu združniku več glasov, še 10 let.

Združne zveze

Glede združnih zvez prinaša zakon precej novih določb. Predvsem onemogoča cepljenje v številne majhne zvezne organizacije z nezadostnim številom združenj. Zveze, ki se na novo ustanovijo morajo imeti takoj v začetku včlanjenih vsaj 300 združenj, le zveze produktivnih združenj se lahko nadalje obstojajo, če so imele na 100 včlanjenih združenj. Dosedanje zveze lahko nadalje obstojajo, če so imele na dan objave vsaj 50 včlanjenih združenj. Vsaka združenja mora biti včlanjena v eni revizijski zvezi, tako da ne bo več divjih združenj. Sicer pa zakon predvideva za vsako vrsto poslov revizijske zveze, posebne zveze za denarne posle, posebne zveze za blagovne posle in posebne zveze produktivnih združenj. Stroga delitev pa ni tako izvedena, kakor je bilo prvotno mišljeno, in v strokovna zveza kreditnih in nabavljanih združenj lahko tudi v bodoče revizijska zveza, če ima v svojem članstvu 300 združenj.

Ločene ali skupne zveze

Stremljenje pa gre vsekakor za tem, da bi bile zveze ločene oziroma, da bi ostajale posebne zveze za vsako vrsto poslov. Gotovo je mnogo razlogov za ločene zveze. To so predvsem poslovni neuspehi, ki so jih v naši državi doživle nekatere zveze, ki so hiral, kar je bilo v škodo revizijskemu poslovanju. Pa tudi pri trdnih zvezah je pogosto revizija trpela, kadar so nemarne zdruge na graje v revizijskem poročilu odgovarjale z grožnjami, da bodo ukinile poslovanje z zvezo. Mnogokrat moti tudi okoliščina, da so bile v upravi zveze iste osebe, kakor na čelu združenj in so torej revizorji revidirali svoje gospodarje, svoje delodajalce, kar ni bilo v prid uspešnosti revizij. Toda tudi v novem zakonu je bila črtana določba, po kateri funkcionarji združenj ne bi smeli biti funkcionarji zveze. Končno tudi poslovna zveza (kreditna ali blagovna) lažje in uspešneje funkcionira, če je ne moti in obremenjuje revizijsko in instruktorsko delo.

Važni pa so seveda tudi razlogi, ki govorijo za skupne zveze. Predvsem so nižji upravni stroški, ker ni treba vzdrževati dveh ustanov, in tudi administracija je enostavnejša za zvezo in za zdruge. Dohodki za kritje revizijskih stroškov so stalnejši, ker zveze s poslovanjem vendar

nekaj zaslužijo in jim ni treba čakati na članske prispevke in javne podpore. Končno je kontrola glede ocenjevanja kreditne sposobnosti združenj lažja, ker ima zveza reden vpogled v stanje vsake zdruge.

Brez dvomno so prednosti ločenih zvez načelno važne, dvomljivo pa je, če so take ločene zveze v praksi uspešnejše, predvsem zaradi gromotnih sredstev. Treba bo najti nekako srednjo pot, bodisi da se po češkem vzorcu deli skupna zveza v dva oddelka, ki imata vsak svojo upravo toda skupne pripomočke in skupno pomožno osebo, lahko pa obstojata tudi dve ločeni zvezi, ki pa morata biti navznotraj povezani s posebnim dogovorom glede vzdrževanja skupne poslovilnine, skupnega pomožnega osebja in medsebojne pomoči (glede informacij in glede vzdrževalnih stroškov).

Značilno je, da je Zveza slovenskih združenj v Ljubljani nedavno že registrirala novo revizijsko in instruktorsko zvezo »Združno revizijsko centralo v Ljubljani«, kar je v zvezi z določbami novega združnega zakona. S tem nova zveza še ni očitovotila delovanja, pač pa je združenjem zagotovljena možnost, da po novem zakonu lahko izvrše reformo o pogledu ločitve dela. Končno bo o tem razpravljaj prihodnji občni zbor Zveze slovenskih združenj.

Glede na gornja vprašanja je važna določba novega zakona, po katerih se osnuje poseben fond za pomoč združništvu, kamor se bo stekalo 10% čistega dohodka

Zaposlenost v posameznih gospodarskih panogah

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je že objavil podatke o gibanju števila zavarovancev v mesecu avgustu. Sedaj objavljamo še podrobne številke za posamezne gospodarske panoge.

Od julija do avgusta se je število zavarovancev povečalo za 1540 (na 102.402). Najbolj se je dvignilo število zavarovancev v gozdno-zagarski industriji (za 419), pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb (za 383), pri gradnjah nad zemljo (za 416), v kovinski industriji (za 180) in v tekstilni industriji (za 110). Večje nazadovanje pa beleži le oblačilna industrija (za 181).

V primeri z lanskim avgustom je bilo letos število zavarovancev za 10.907 večje, v primeri s predlanskim avgustom pa znaša prirastek 19.606 zavarovancev.

Relativno najbolj se je letos povečala zaposlenost v lesni stroki, pri čemer pa je treba upoštevati, da smo lani zaradi sankcij dosegli najnižje stanje zaposlenosti. V gozdno zagarski industriji in v industriji za predelovanje lesa je število zaposlenih delavcev in nameščenecv od lanskega avgusta naraslo za 2774 ali za 29%, tako da je bilo v avgustu v tej stroki 12.350 zavarovancev.

Prav občutno pa se je v zadnjih dveh letih dvignila zaposlenost v stavbni stroki. Pri gradnjah nad zemljo je bilo letos v avgustu 9593 zavarovancev, to je za 2492 zavarovancev (za 35%) več nego lani in za 4734 (za 97%) več nego pred dvema letoma. Zaposlenost pri gradnjah nad zemljo se je torej v dveh letih podvojila. Zaposlenost pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb je lani znatno narasla, letos pa opažamo nazadovanje, in sicer v primeri z lanskim avgustom za 331 na 3616, kar pa je še vedno za 1416 več nego pred dvema letoma. Končno je v tej zvezi omeniti naraščanje zaposlenosti v industriji gradbenega materiala, kjer je bilo letos v avgustu 6658 zavarovancev, t. j. za 787 ali 13% več nego lani in za 1916 ali za 40% več nego pred dvema letoma.

Zahteve sadnih izvoznikov

Maribor, 24. septembra

V hotelu Meran je bila danes popoldne seja Združenja sadnih eksporterjev dravske banovine, ki jo je otvoril in vodil predsednik g. Srečko Kranjc. Po uvodnih formalnostih je toplo pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnika Združenja trgovcev v Ptujju g. Senčarja, dr. Kovačiča kot predstavnika producentov.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik poročal, da bo jutri v Beogradu seja strokovnega odbora, ki ima nalogo, da prouči možnost izvoza sadja iz dravske banovine. Predsednik je poročal, da ima strokovni odbor nalogo, da daje overenja za izvoz sadja in mu grede večje kompetence, kakor svoječasni centralni komisiji. Med sadno kampanjo so pisali nekateri listi o izvozu nezdravega sadja iz naših krajev (zlasti »Slovenec«). V imenu slovenskih izvoznikov je izjavil, da ta vest ne ustreza dejstvu in je popolnoma neresnična. Naši izvozniki vedno pošiljajo zdravo, popolnoma zdravo sadje v Nemčijo in so te vesti skrajno tendenciozne. Nemci niso nikdar reklamirali našega zelenega ali slabega blaga, pač pa so stremeli za tem, da bi dosegli na meji povoljnija cene.

V Dubrovniku se vrše pogajanja glede trgovskega prometa med Nemčijo in Jugoslavijo. Jugoslovanski izvozniki zahtevajo, da se marka stabilizira po tetaju 14, če pa ne bo prišlo do tega, je vsak izvoz v Nemčijo iluzoren. Ker se dobi za marko le 12,50 — 12,80 Din so prišli jugoslovanski sadni izvozniki v zelo težaven položaj.

Na jutrišnji seji strokovnega odbora se bo tudi razpravljalo o vprašanju kakovosti sadja za izvoz. Naši izvozniki zastopajo stališče, da mora sadje ustrezati predpisanim meram 5 cm e toleranco pol centimetra navzdol. V naši državi je precej kanak, ki so se prejšnja leta precej izvažale v Francijo in Italijo. Ker je Francija svojo valuto devalvala za skoro 50%, je izvoz v Francijo nemogoč, zlasti, ker ponujajo Francozi lanko naša meja za kilogram kanak le 1,75 Din, dočim se tu pri nas zahteva 2 — 2,50 Din za kg. Iz tega sledi, da bo letos izvoz kanak v Francijo in Italijo decela nemogoč. Izvozniki naših kanak, ki so glavni sadni predmet, bodo morali izvoz koncentrirati v Nemčijo, kjer še lahko dosežejo ugodnejše cene. Tudi glede obriranja sadja so pritožbe. Pri nas se izda uradno dovoljenje za obriranje jabolk; ko pa izide, so že vsa drevesa prazna, pridelek pa je v skladiščih posameznih trgovcev in produ-

Srečke DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

Kupujte iz slovenske kolekture

MILANA LAVRIČA

BEOGRAD

TELEFON 24-815

POENKAREOVA 25

POST. PRET. 450

ki je postala znamenita po vsej širni državi, ker je iz njene prodajalne prodana srečka, ki je bila izčrpana

s PREMIJO 2,000.000 DINARJEV.

To je ŠESTA PREMIJA, ki jo je ta kolektura izplačala v zadnjem času.

— Ne odlašajte! — Naročite — kupite — takoj pri LAVRIČU vsaj eno srečko, ki vam bo napravila veselje.

državne razredne loterije in 2% čistega dohodka. Državne hipotekarna banke in Poštna hranilnice. Sredstva tega fonda se bodo uporabljala v glavnem za vršenje revizij in za pomoč produktivnim združenjem. Fond bo imel na razpolago letno 4—5 milijonov Din. S tem fondom naj se v prvi vrsti omogoči obstoj revizijskih zvez, ki nimajo drugih dohodkov.

— Nove vloge pri Mestni hranilnici ljubljanski znašajo 164 milijonov Din. Guverner Narodna banka dr. Radosavljevič je v sredo sprejel predsednika Mestne hranilnice ljubljanske dr. Kumušiča, ki je guvernerju poročal o povoljenem razvoju denarnega poslovanja hranilnice, o čemer poroča beograjski »Jugoslovanski kurir«. Nove vloge znašajo 80 milijonov Din, doslej oproščene stare vloge, ki jih vlagatelji niso dvignili, pa 84 milijonov Din, tako da ima hranilnica sedaj 164 milijonov Din v vlog, ki so vlagateljem vedno na razpolago. Računati je torej s tem, da bo likvidnost Mestna hranilnice ljubljanske v kratkem času decela vzpostavljena.

— Zamenjava valute v vltaku. Finančni minister je na predlog generalne direktorije državnih železnic izdal sklep, da smejo pooblaščenec obmejne menjalnice izjemno in ne glede na člen prvi pravilnika o ureditvi deviznega in valutnega prometa, po svojih uradnih, opremljenih z mednarodnim znakom za menjanje in s popreznim dovoljenjem Narodne banke, spremljati mednarodne brzovlake od obmejne postaje do prve postaje, kjer vlak postane in obratno in v njih menjavati denar, HMELJ

Zalec, 24. sept. Banovinska hmeljska komisija poroča 24. t. m.: Pri nekoliko mirnejšem razpoloženju se nakupovanje nadaljuje in se plačuje za prvostopenj blago 25 do 26 Din, za dobro 23 do 25 Din, za srednje 19 do 23 Din za slabše do 18 Din za kilogram.

Českoslovaški hmeljski trg. Iz Zlatca poročajo, da se nakupovanje nadaljuje po dosedanjih cenah 700 — 1000 Kč. Iz Ousteka pa poročajo, da so v tamošnjem okolišu doslej prodali že 30.000 stonov, tako da je pri hmeljarjih od letošnje letine le še 3000 stonov. Zato so cene prav čvrste.

Borze

24. septembra

Na ljubljanski borzi so se danes v privatnem kliringu trgovali avstrijski šilingi po 8.4850. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8.4750 (v Beogradu po 8.4662) angleški funti po 238 in grški bioni po 30.39, medtem ko so se španske pezete nudile po 2,70, namški klirinški celki stanejo v Ljubljani 12.8350, v Beogradu 12,82 in v Zagrebu prav tako 12,82 za konec oktobra 12.7750 in za konec novembra 12,76.

Na zagrebškem efektinem tržišču je vojna škoda pri mlačnejši tendenci notirala 211.50 — 212.50 (v Beogradu je bil promet po 410 — 411). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2397.41 — 2412, Berlin 740.03 — 1753.90, Bruselj 730.45 — 735.52, Curih 996.45 — 1003.52, London 214.41 — 216.47, New York 4306.51 — 4344.82, Pariz 148.17 — 149.61, Praga 151.54 — 152.64, Trst 227.70 — 230.78. Curih. Beograd 10, Pariz 14.90, London 21.5525, New York 435.50, Bruselj 73.28, Milan 22.9250, Amsterdam 240.5750, Berlin 174.70, Dunaj 79.75, Stockholm 111.10, Oslo 108.30, Kobenhavn 96.25, Praga 15.21, Varšava 82.25, Budimpešta 86.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 411.50 — 412.50, za dec. 412 bl, 4% agrar ne 53.50 — 54.50, 4% severne agrarne 52.50 den., 6% begunške 57. den., 6% dalm. agrarne 75 den., 7% invest. 92.50 den., 7% stabiliz. 86.50 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blar 85.50 — 86, 8% Blar 94 — 95; delnice: Narodna banka 7500 den., PAB 196 den., Trboveljska 255 bl., Gutman 45 den. Sečerača Osijek 198 bl., Sečerača Veliki Bečkerek 600 — 650, Osječka ljevaonica 200 bl., Isis 30 bl., Dubrovačka 425 — 430, Oceanita 275 den.

Beograd. Vojna škoda 410 — 411 (410 — 411), 4% agrarne 54 bl., 4% severne agrarne 52.75 den., 6% begunške 77.50 — 78 (77.75), 6% dalm. agrarne 75.50 — 76 (75.75), 7% invest. 92 den., 7% stabiliz. — (87.25), 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blar 85 bl., Narodna banka 7400—7500.

Blagovna tržišča

2110

+Chicago, 24. septembra. Začetni tečaji: Pšenica: za sept. 108.25, za dec. 107.75, za maj 109; koruza: za sept. 112.25.

+Winnipeg, 24. septembra. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 130, za dec. 125.75, za maj 126.50.

+Novosadska blagovna borza (24. t. m.). Tendence nespremenjena. Pšenica (78/79 kg): baška 177 — 179; banatska 173 — 181; baška laja Tisa 182 — 184, ladja Begej 181 — 183; sremska 77/78 kg 176 — 178; slavonska 77/78 kg 177 — 179. Kuruza: baška in sremska 101 — 102; banatska 98 — 99; Oves: baški, sremski in slavonski 114 — 116. Riž: baška 166 — 168; Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 132.50 — 135. Moka: baška in sremska »g« in »Org.« 272.50 — 282.50; »2« 252.50 — 262.50; »3« 232.50 — 242.50; »4« 212.50 — 222.50; »7« 172.50 — 182.50. »8« 127.50 — 132.50. Otrobi: baški, sremski in banatski v vrečah 90 — 95. Fižol: baški beli brez vreč 207.50 — 210.

BOMBAZ

+Liverpool, 23. septembra. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za sept. 4.96 (prejšnji dan 5.03), za dec. 5.01 (5.08), za maj 5.17 (5.23).

+Newyork, 23. septembra. Tendence komaj stalna. Zaključni tečaji: za okt. 8.54 (8.69), za dec. 8.44 (8.59), za mar. 8.56 (8.74).

a. Pobeg kaznenca iz bolnišnice. V noči na petek je pobegnul iz splošne bolnišnice 48 letni kaznenec Stefan Godec, ki je bil svojetasno obsojen na večletno zaporno kazen za razne vlomne tatvine in ki je bohal na trahamu. Odšel je kar v bolniški objekt. Organi javne varnosti ga sedaj iščejo.

8 kamnom okoli vratu na dno vodnjaka. Svojevredstven samomer je izvršila Jožeta Lulivka, mati posestnika Lulika iz Skakovcev. Privezala si je okoli vratu velik kamen, nakar je skočila v sosedov vodnjak, odkoder so jo privlekli mrtvo. Domnevalo, da je izvršila samomor v trenutku duševne zmedenosti in živnega razkroja.

Mladina izginja. Pred dnevi je izgnila od doma 16 letna Marta Koprivnikova iz Kejžarjeve ulice 1. Starši so njen pogreb naznanili policiji in se bojijo, da se ji ni kaj hudega pripetilo. Deklica je za svoja leta dobro razvita.

Iz Celja

Dijaško zavetišče. Da se dijakom celjske gimnazije, ki nimajo v mestu stanovanja in čakajo po končanem pouku na odhod vlakov, nudi potrebno zavetišče, kakor ga zahteva od staršev šolska oblast, je ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Celju oskrbela za to šolsko leto prostore v nekdanji čitalnični dvorani in knjižnici in v prvem nadstropju Narodnega doma. To zavetišče, ki bo imelo posebno dvorano za dijake in prostore bivše knjižnice za dijakine, bo stalno in redno nadzorovano. Za ravne dijake in dijakine je zavetišče brezplačno, za druge pa se to premoženjski razmerah zahteval od staršev odgovarjajoči mesečni prispevek za vzdrževanje, čiščenje in kurjavo dvoran. Ženska podružnica CMD, ki je prevzela nasa to skrb in delo, izvršuje s tem svojo lepo socialno nalogo v prilog naši »potojuči šolski mladini«, da ne bo zapuščena in zanemarjena tavalna in prežebala po mestu ali se zatekala v neprimerne prostore. Celjski posojilnici, ki je šla uvideno in velikodušno na roko, da se je mogla ta lepa zamisel uresničiti, gre v imenu staršev in mladine priznanje in zahvala.

Trboveljski slavski bodo peli v Celju. V nedeljo 3. oktobra ob 16.30 bo v dvorani Celjskega doma koncert »Trboveljskega slavčaka«. Splošno priljubljeni mladinski zbor bo nastopil s popolnoma novim sporedom. Vstopnice bodo od ponedeljka 27. t. m. dalje v prodaji v knjigarni X. Goričarja vdove.

Premestitev v finančni službi. V četrtak sta zapustila Celje finančna preglednika gg. Čonč in Plaznik. Prvi je premiščen v Kočevje, drugi v Trbovlje. Obema, ki sta uživala v Celju zaradi svoje korektnosti mnogo simpatij, želimo na novih službenih mestih mnogo zadovoljstva in uspehov!

Jesensko gramoženje cest. Mestna občina razpisuje oddajo razvoja gramoza za jesensko gramoženje občinskih cest. Določenih je 765 kubičnih metrov gramoza. Zanimivo je, da zadevni razglas mestne občine izrecno navaja, da pride za nekatere ceste v poštev tudi posip iz Dornovega kamnoloma. Lastnik tega kamnoloma g. Dorn pa je član mestnega sveta.

Zadnji pregled motornih vozil bo v ponedeljek 4. oktobra ob 13. pri mestni garaži na Sp. Lanovju. Svoja motorna vozila morajo pripeljati k pregledu vsi lastniki novih vozil, ki za l. 1937. še niso bila pregledana, in vsi lastniki vozil za javni promet (avtotakšijev in avtobusov), ki letos še niso bila drugič pregledana.

V GORICO IN TRST vas popelje iz Celja udoben avtobus, dne 3. in 4. oktobra za 150 din vstevši potni list. Prijave: Drogerija »Sanitas« do 1. oktobra.

KINO METROPOL, prinaša danes zopet skrajno napet film prekrasnih prizorov »NICEVO«. (Ivan Možuhin).

Iz Ljutomer

Komemoracija. Po spominskih predavanjih v šolah in žalni seji občinske uprave je tudi Sokol na dan pogreba prvega predsednika českoslovaške republike Masaryka priredil lepo komemoracijo, ki jo je otvoril orkester z državno himno brateške republike. Po uvodnih besedah brata staroste je br. prosvetar očrtal delo velikega Slovana in prijatelja našega naroda. Sledila je priložnostna deklamacija. Zalna koronica je zaključila proslavo, ki se je udeležilo številno občinstvo.

Iz življenja na deželi

JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velemilni »Intermezzo« s Tresi Rudolph in Albrechtom Schönhalsom v gl. vlogi. Med dodatki domač kulturni film in Paramountov zvočni tehnik. Sledi velemilni: »Pri treh mladenkah«.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 20. uri in jutri ob 15.15 in 20. uri veseli film današnjih dni »Inkognito«. Za dodatke »ov Paramountov« zvočni tehnik.

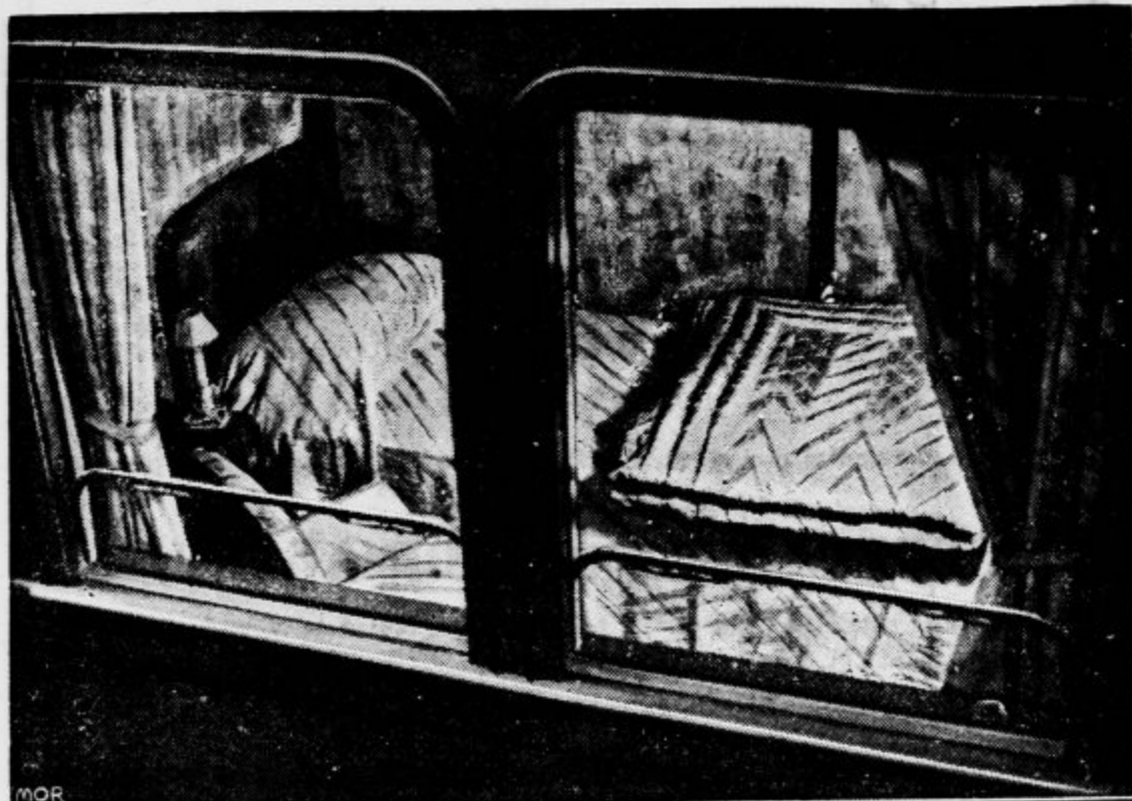
CRNOMELJ. Sokolski zvočni kino v Crnomlju bo predvajal drevi in jutri ob 16. in 20. uri film »Mali polkovnik« v glavni vlogi Shirley Temple.

skrajno severozapadno Evropo, nad Anglijo, se je pojavil anticiklon in sicer združen med arktičnim in azorskim stalnim visokim pritiskom. Ta je vdiral proti jugovzhodu in je že 1. avgusta preveč dosegl s svojo »mrzlo fronto« naše pokrajine. Pri srečanju z južnimi vetrovi je nastal nalliv, ki je Ljubljani dal od 7.30 do polnoči 83 mm dežja, kar predstavlja najvišjo dnevno vsoto v teku poletja. Od tega dne so znane poplavne katastrofe na Dolenjskem na obeh straneh Gorjancev. Nato so se v vsem avgustu nizale depresije za depresijo, ki so dale v vsem mesecu 17 padavinskih dni.

Konec meseca je nastal prevrat v vremenu. Afriški anticiklon je 1. septembra preplaval vso Južno in Srednjo Evropo in prinesel prekrasno vreme za celih 10 dni. Lahko rečemo, da je bila z njimi letošnja poletna doba zaključena. 10. septembra se je približala Srednji Evropi severna depresija, ki je stagnirala nad Severno Evropo že ves čas našega lepega vremena. Pod njenim območjem se je 10. septembra razvila nad južnim alpskim lokom sekundarna depresija, ki se je z vdorom severozapadne mrzle fronte ločila od primarne. Ta vdor je povzročil izredno močan nalliv, ki se je v Ljubljani začel ob 15.30 in je trajal do 7. zjutraj naslednjega dne. Dal je Ljubljani neobičajno visoko dnevno vsoto dežja. Kajti namerili smo kar 107 mm. Zasluzni opazovalec na Vrhniki g. Ivan Skvarča nam je sporočil, da je nameril 121,2mm dežja, kar je v toku njegovega 42-letnega zvestega opazovanja najvišja zabeležena dnevna vsota.

Od tega dne dalje se vreme ni več zboljšalo in je nastopila doba trajnega jesenskega deževja. R. O.

Salonski vagon voditelja fašizma

Italijanski min. predsednik in vodja fašizma Mussolini se bo pripeljal iz Italije v Nemčijo v oklopnem vagonu, ki je na vseh straneh obdan z jeklenimi ploščami. Na pritisak gumba jeklene plošče zakrijejo vse odprtine. Na sliki: Pogled v spalnico Mussolinijevega voza

Wilkins se je izgubil...

a so ga, kakor vselej doslej, zopet našli...

Poročali smo, da se je znan polarni raziskovalec sir Hubert Wilkins pri iskanju sovjetskega letalca Levanovskega izgubil. Ker že več dni ni bilo poročil od njega, so že mislili, da se je zgodila katastrofa. Sedaj pa je ameriški letalski stotnik May brezžično sporočil, da je po napornem iskanju odkril Wilkina na nekem jezeru v Aklavitu na Aljiski. Tja se je moral polarni raziskovalec spustiti zavoljo okvare v motorju.

Wilkins, ki se je proslavil med drugim posebno s svojo drzno, čeprav neuspešno odpravo s podmornico na Severni tečaj, je odletel 19. avgusta s štirimi spremljevalci v polarno ozemlje, da bi se udeležil iskanja izginelega sovjetskega letala »N 209«. Wilkins je med svojimi podvigi že nekočkrat izgubil, toda sreča mu je bila vedno mila.

Tako je izgubil v skrivnostnih okoliščinah med svojo veliko ekspedicijo v letih 1923-1925. na Novi Gvineji. Vse iskanje je bilo tedaj zaman in so ga že proglasili za mrtvega. Toda čez leto dni se je pojavil živ in vesel. Pri nekem izvidnem poletu 1. 1926. v polarno ozemlje je doživel okvaro v motorju in se je moral spustiti na večni led. Šele po 13 dneh napornega iskanja so ga našli z njegovim zamrznjenim strojem in so ga rešili. Naslednje leto je moral pri drugem izvidnem poletu, zaslanju pristati 100 milj od rta Barrowa. S svojim spremljevalcem Eijelsonom je moral tedaj ostaviti letalo, kjer je bilo, in se je po štirinajsturnem težkem pešačenju prebil do človeških bivaljš.

V februarju 1930. so ga proglasili spet za izginelega. Na ekspediciji v Antarktidi, pri

Raziskovalec sir Hubert Wilkins

čemer je hotel doseči Južni tečaj, je izgubil za štirinajst dni. Na njegovi drugi arktični ekspediciji v jeseni 1931. je njegova proslula podmornica »Nautilus« utrpela poškodbo in šele neka reševalna ekspedicija je mogla Wilkina s podmornico vred pripeljati do Grunantov. »Nautilus« je potopil kmalu potem ob norveški obali. Odtlej je pripravil novo polarno ekspedicijo s podmornico. Vmes pa je izvršil izvidni polet v Antarktidi z Ellsworthom in Balchenom.

Zamenjana mrtvakinja

Če ležita v enem in istem zavodu dve ženski enakega imena

V bolnišnici v Szombathelyju sta ležali dve bolnici istega imena, ena iz Taplanfalve, druga iz Vasvarja. Žena iz Vasvarja je umrla in bolnišnični urad je po pomoti sporočil njeno smrt sorodnikom istotimene ženske iz Taplanfalve.

Kmalu potem je prišel globoko užaloščen kmet iz Taplanfalve, da bi se udeležil pogreba svoje dozdnevno mrtve žene. V mrtvašnici žene sicer ni spoznal, mislil je pa, da ji je dolgotrajna bolezen tako spremenila poteze. Hotel pa je govoriti še z njenimi sobolnicami, da bi zvedel kakšne podrobnosti iz njenih zadnjih dni in za kak-

šne njene morebitne želje.

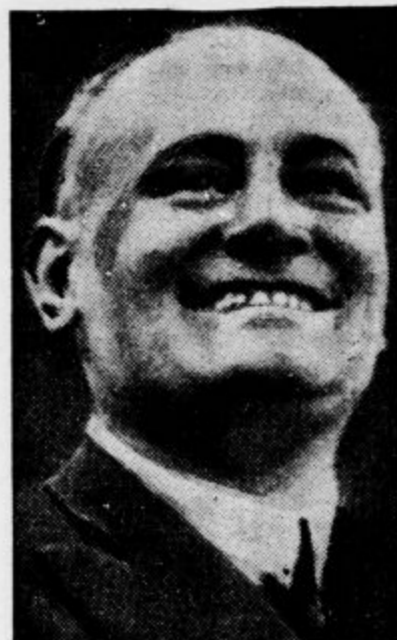
Stopil je v sobo, ki mu je bila znana, baš ko je bil tam zdravnik na pregledu. Videl je, kako se zdravnik sklanja nad posteljo, ki so jo bili odkazali njegovi ženi in si je mislil, da leži pač že druga žena na njenem mestu. Stopil pa je bližje in je spoznal svojo ženo, ki so jo pravkar na novo obvezali. Šele sedaj je spoznal, da gre za zamenjavo. Seveda so potem smrt takoj brzojavili pravemu možu mrtve žene.

Kupujte domače blago!

Obratna nezgoda med vlomom

V Seehausenu v Nemčiji je neki vzmočil ponoči vlomil v neko mlekarino. Ko je zapri vrata za seboj, da bi se zavaroval pred kakšnimi presenečenji, je imel smoto, da se mu je ponarejeni ključ v ključavnici zlomil. V svitu žepne svetilke je potem poskušal ključavnico s svojim orodjem sneti. Toda baš ta svit je izdal policijski patrulji, ki je šla sunaj mamo, da v lokalu nekaj ni v redu. Preden je mogel tat uteči, so ga imeli policisti v svojih rokah.

Izzivač generala Franca

Francoske oblasti so te dni aretirale in pridržale v zaporu guvernerja Iruua, majorja Troncosa, ki je, kakor je pokazala preiskava, organiziral izzivaške atentate na francoskem ozemlju. Še pred nekaj dnevi je general Franco povzdignil Troncosa zaradi njegove zvestobe režimu v podpolkovniški čin

Usmrtitev za 90 centov

Nič več vešal in električnega stola, zato pa plinska celica

Prva usmrtitev s strupenim plinom se je v Zedinjenih državah zgodila l. 1931. in sicer v državi Nevadi. Pred kratkim stase tudi državi Woming in Kalifornija odločili za ta način usmrtitve. V obeh državah so za to zgradili posebne jeklene celice. Woming je pred nedavnim prvič uporabil svojo valju podobno jekleno celico za usmrtitve. Ta celica sliči potapljaškemu zvonu. Kalifornija pa je osma država severnoameriške unije, ki je usmrtitve z vešali, z električnim stolom ali na drug način nadomestila s plinsko celico.

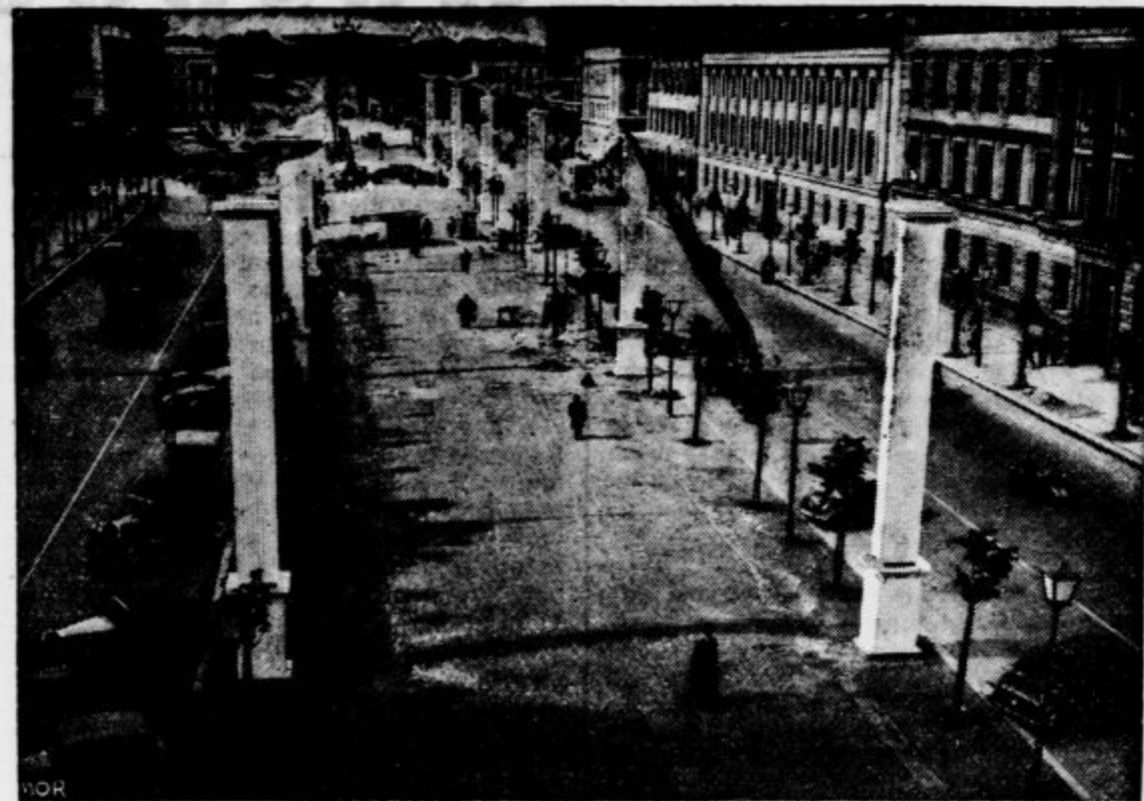
Veliko ulogo ima tu vprašanje stroškov. Novi način usmrtitve je dosti cenejši, nego so bili prejšnji, cenejši je tudi, nego lo bile prve usmrtitve s plinom. Ko so 1921. v Carson Cityju s plinom usmrtili Kitajca Geeja Johna, jih je stalo to skoraj 1000 dolarjev. V kaznilnici v Nevadi velja takšna usmrtitev danes komaj 90 centov.

Tehnične strani tega postopka ni bilo lahko rešiti. Spočetka so uporabljali tekočo prusko kislino, ki so jo razpršili v celico, kjer jo je obojence vdihaval. Usmrtitev l. 1921. je zbudila po vsem svetu senzacijo. Prusko kislino je dobavila neka tvrdka v Južni Kaliforniji. Dotlej so ta strašni strup uporabljali samo za uničevanje žuželk. Družba je prodajala kislino v jeklenih posodah po 40 l, toda kaznilniška uprava je morala sama prevzeti riziko za prevoz. Usmrtitveno celico so imeli tedaj v popolnoma nepripravnem, starem prostoru

Peš iz Gradca v Tokio

V Bukarešto je prispel turist August Mader iz Gradca. Mož se je odločil, da pojde peš v Tokio, kamor misli prispeti k otvoritvi olimpiade l. 1940. Nadaljna pot ga bo vodila preko Carigrada v Ankaru, Damašk, Bagdad, Teheran, Bombay, Burmo, Sanghaj in Japonsko.

Unter den Linden v Berlinu

Nemci so za prihod Mussolinija okrasili ulico Unter den Linden s posebnimi stebri

Dve človeški življenji zavoljo jajca

Borba z divjim bivolom sredi skalnate puščave

Koliko velja človeško življenje?

O tam vprašanju razpravlja Titayna v listu »Paris-Soir« in pravi:

Na otoku Suembi (Sundski otoki) je človeško življenje zelo poceni. Peljala sem se

s starim avtomobilom v njegovo notranost. Sotor je ležal zvit težko na mojih nogah in drdrali smo v svojem staroželesnem vozilu po cesti brez sence, ki je vodila skozi skalnato puščavo. Le tu in tam so to puščavo prekinile ob kakšnem vodnem toku oaze z neenakim rastlinstvom.

Nenadno nam je kakšnega pol tučata napol nagih domačinov zaprlo pot. Držali so bivola. Nekateri so ga vlekli naprej, drugi nazaj, žival se je poizkušala iztrgati in je skakala. »Kaj pa delajo?« sem vprašala. »Ujeli so divjega bivola, so mi odgovorili. »Ali je to nevarno?« — »Če ga spusta, bo že.«

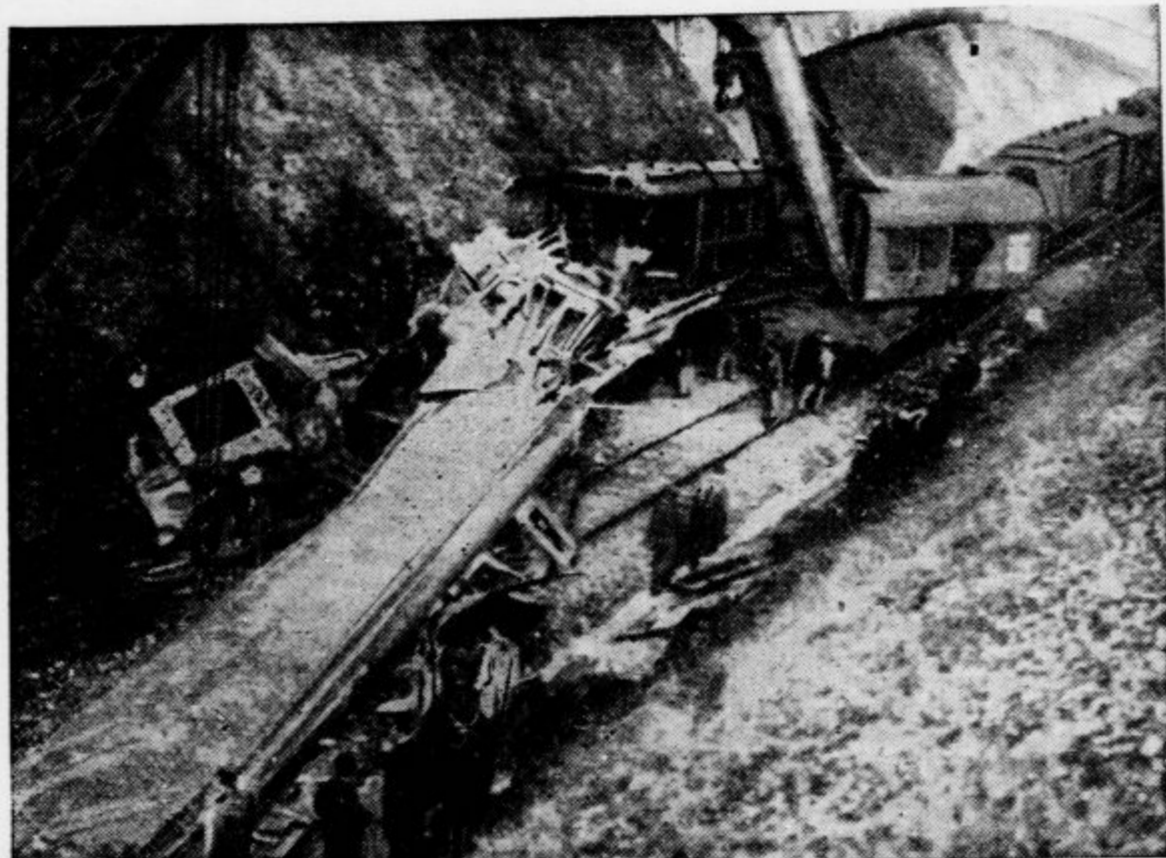
Ljudje pred nami so nadaljevali s svojo mislišno silo borbo z besno živaljo. Nenadno je napadla dva izmed teh ljudi nekakna blaznost, spustila sta vrvi, ki sta jih pr-j držala, in sta se začela boriti med seboj. Žival se je z zadnjo silo iztrgala, med tem ko so ljudje začeli bežati na vse strani, metati se plosko na tla, skrivati se za drevesa. Na kameniti cesti pa sta se zvijala oba borca v klobuču.

Bivol je nenadno obstal, zapazil je nemo borbo svojih sovražnikov, nataknil v skoku enega na svoje roge, drugega zmečkal s svojimi parklji, nato je ušel in izgubil v daljavi.

Tisti, ki so ostali živi, so se približali obema mrtvecema. Tudi jaz sem se sklonila nad okrvavljeni trupli. »Zakaj sta se stopla?« — »Sovražila sta se.« — »Zakaj sta se sovražila?« — »Zato pač, ker si je eden od žene drugega izposodil jajce in ji ga ni vrnil.«

Eno jajce je veljalo torej dva človeški življenji.

Sedem mrtvih, sedemnajst ranjenih

Blizu postaje Angouleme v Franciji se je te dni zgodila strašna železniška nesreča. Brzi vlak Bordeaux—Paris se je iztril. Sedem potnikov so je ubilo, več nego dvakrat toliko so potegnili ranjenih izpod razvalin. Slika kaže situacijo po katastrofi

Razvedrilo v Ženevi

»Daily Express« poroča o majhni epizodi iz ženevskih dni.

V prostoru ob konferenčni dvorani so priredili parado manekenov, modno revijo. Turški delegat Ruzdi Aras je prekinil svojo pot v konferenčno sobo, da bi lahko užival ta privlačnejši prizor. Nenadno je stal tudi Litvinov poleg njega, ki je mična dekleta opazoval s takšnim zadovoljstvom, da bi bil prišel skoraj prepozno na konferenco. Litvinov je manekene povabil, naj bi prišli tudi na konferenco v Nyon: to bi konferenci dalo takoj lepšo zunanost.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je tiskarski škrat v četrtkovem »Jutru« napravil iz desetih mladih mož, deset tisoč mož v goreči hiši;

da so odkrili organizatorja atentatov na francoskem ozemlju v osebi Francovega guvernerja irunske province v Španiji, Troncosa. General Franco pa se je v trenutku, ko so atentatorja prijela francoske oblasti, odrekel svojega pomagaja;

da je angleški minister za mornarico Duff-Cooper odpotoval na inspekcijo angleške mornarice v Sredozemskem morju;

da je skušal kitajski maršal Čangkaikšev po vesteh iz Tokija izvršiti samomor z bodalom, pa ga je zadržal general Čienčančun, ki ga je prijel za roko;

A NEKDOTA

Lastnica nekega berlinskega koncertnega biroja je slovela prav tako zavoljo svoje netaktnosti, kakor zavoljo svoje zlobnosti. Ko je nekoč odpotovala v Benetke, se je neki umetnik zaman trudil, da bi zvedel nje točnejši naslov. Sloviti, dovipni čelist Grünfeld mu je predlagal: »Brzojavite enostavno: Venezia—Canaille! Grande.«

VSAK DAN ENA

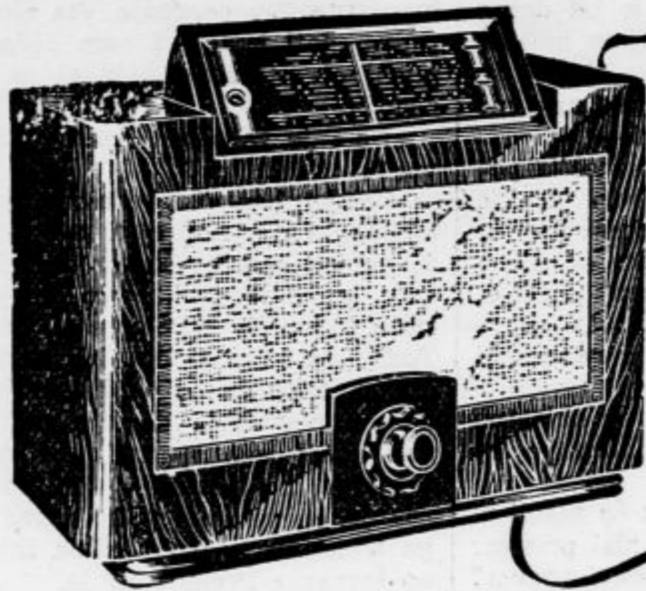
»Kako si moreš dovoliti to predrznost, da poljubiš novo služkinjo?« — »Zakaj prvi dan, ko je nastopila službo?«

»Draga moja, saj se ne ve, kako dolgo bo ostala pri nas...« (»Tidens Tag«)

Borba na terenu med Krko in Kolpo

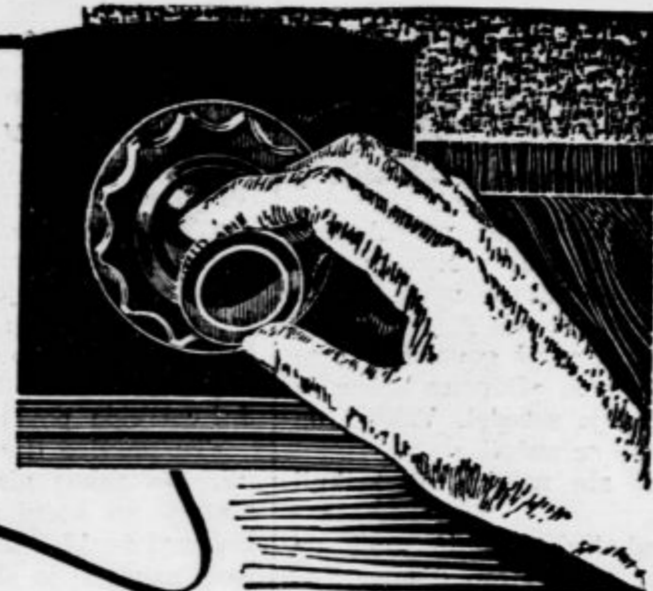

Obe debeli fronti pomenita položaje, ki bi morali biti zasedeni do noči dne 22. t. m. — Odklon obeh front v prostoru med Rogom in Gorjanci na sever pa že razločno kaže, da je severna armada že izgubila bitko. Severne čete niso mogle zasesti Gorjancev in zaradi silnega pritiska južnih je postal celo položaj na visokem Rogu nevzdržen. Severne čete so morale misliti na generalni umik, da si v zaledju izberejo nove položaje za nadaljnji odpor. — Južne čete jim ne dajo odihla in skušajo onemogočiti reden umik ter neovirano novo pregrupacijo.

MAKSIMALNI KOMFORT!

Da združi vse manipulacije modernega sprejemnika... to je največja naloga »monogumba«. Ta avtomatizira manipulacijo, vodi skrb o ravnotežju in daje komfort radioprejemu. Preskusite pri svojem radio-trgovcu »monogumba«, Vi se morate s njim spoznati!

Kulturni pregled

Glasbeni festival v Solnogradu

Pri nas se veliko premalo ve o glasbenem festivalu, ki ga prireja vsako leto v avgustu mesto Solnograd. Mislim, da zasluži ta prireditelj več zanimanja, ker je po svojem obsegu in kvaliteti izvajanja nekaj edinstvenega. Za nas je pa še posebej razveseljivo dejstvo, da sta se na tem, morda najzahačevanejšem muzikalnem forumu v Evropi lepo uveljavila dva slovenska umetnika, Stefanija Fratrikova in Anton Drmota.

Rojstno mesto Mozarta je nad vse pripraven kraj za prirejanje velikih mednarodnih festivalov. Mesto mogočnih skofov ima bogato zgodovino in stajno, večstoletno kulturno tradicijo, leži ugodno na izletu vzhodnih Alp v bavarsko nižino, ima prijetno klimo in krasno okolico. Od jeseni do poletja dremlje v enoličnosti provincialnega mesta, v juliju pa v par dneh oživi in korenito izpremeni svoj videz; na hotelih, na mostovih čez živahno Selzbach, na javnih poslopih zaplapolajo zastave vseh narodov sveta, v ozkih srodinjevitih ulicah zagospodarijo luksuzni avtomobili Angležev, Američanov, Nizo-

zemcev, Francozov in Italijanov. Prav malo sem videl rajhovskih, še manj češkoslovaških in prav nobenega našega Y. Mesto preplavi anglosaška rasa tako, da drugi jeziki, celo domača nemščina, skoraj utonejo v čebljanju tršatih Albionk. Cene si pa pod »blagodejnem« uplivom funta in dolarja dovolj za nas navadne zomljane prav neprijeten skok navzgor. Dunajska državna opera, filharmonija, najiminentnejši dirigenti, režiserji in pevci vsega sveta pripravijo slavnostne predstave, ki sodijo po vsem med najpopolnejše na svetu in so včasih razprodane že par mesecev pred začetkom festivalnih tednov. Mozarteum, salzburški konservatorij, pa prireja počitniške kurze in seminarje, med njimi sta najodličnejša Malkov dirigentski in Reinhardov režiserski seminar. Operne predstave in koncerte dirigirajo Toscanini, Walter in Knappertsbusch.

Centralna in vse oblaščujoča osebnost Artura Toscaninija daje festivalu še svoj posebni sijaj. Genijski Italijan je nekronani kralj in tiran festivala; njegova volja je ukaz; pred vedno grozečim izbruhom njegove »svete jeze« trepetajo vse, od prvega prominenta pa do zadnjega gledalškega sluga.

Kje tiči vzrok tej bajni Toscaninijevi silni? V njegovih fenomenalnih dirigentskih in muzikantskih sposobnostih, v njegovi neverjetni voljni sugestivni izraznosti in njegovi kot vulkan žareči vitalnosti. In moč je pri sedemdesetih letih! Toscanini dirigira vse na pamet, velikansko število opernih, oratorijskih in koncertnih del, ne samo pri predstavah in koncertih, ampak tudi na vseh vajah. Na pamet pozna vsako noto, pa tudi strani v partiturah in klavirskih izvlečkih, orientacijske orke, znamenja itd. Ta njegova spominška zmožnost je nekaj zagonetnega, skoraj nedoumljivega.

Toscanini je nedosegljiv umetnik v prenosu svoje volje na orkester in na občinstvo; orkester se mu podredi z verno, ki ob idealnem sodelovanju ustvarja čudeže. Nikomur orkester ne »povej« tako, kot njemu. Zadnji vzrok njegove magične sugestivne sile je pa našemu razumu tako nedosegljiv, kot n. pr. instinkt.

Pred Toscaninijem — in žal večkrat tudi še v sedanjem času — so hoteli dirigenti vtisniti interpretiranemu delu svojo »osebno noto«, odkrivati »skrite čare« in tako za vsako ceno nekako zromantizirati kompozicije. Toscanini je živo nasprotnje takih in podobnih stremeljav. Nikdar ne dela samolastnih izprememb v tempu, dinamiki itd., dosledno se drži komponistovih predpisov in posveča vse svoje izredne zmožnosti kar najbolj objektivnemu prikazovanju kompozicije. Njegov način interpretacije se splošno uveljavlja. In v tem je morda njegova največja in trajna zasluga.

Prav posebno me je zanimal dirigentski seminar v Mozarteumu, ki ga je vodil ruski dirigent Nikolaj Malko. Malko je ustanovil dirigentske šole v Moskvi, Kijevu in Harjkovu, jo reorganiziral na leningradskem konservatoriju, ki mu je bil rektor. Njegovi učenci so razkropljeni po vsem teritoriju Sovjetske Unije. Ko je pred leti prišel iz Rusije, se je pravičljivo izkazal dirigent in zlasti sijajen interpret ruske, češke in moderne glasbe v Evropi in Ameriki. Nakonjen je naši moderni glasbi, izvajal in »knstik« je že več jugoslo-

venskih del. Tudi v Evropi ni čisto opustil vzgojnega dela, izobrazil je lepo »stovio mladih dirigentov, med njimi tudi več Jugoslovenov.

Dirigentska umetnost je še zelo mlada in ni čudno, da do danes še nimamo prave učne knjige dirigentske tehnike. Nikolaj Malko nam obeta: zbral bo v njej rezultate dolgoletnega sistematičnega iskanja, dela in izkustev. Oo ima svoj sistem pravste dirigentske gimnastike, nauči učenca pravilnega taktiranja, za tem ga postopoma navaja na jasno in precizno podajanje vseh mnogovrstnih prehodov in posebnosti dinamike in agogike, vzbudi v učencu respektiranje volje komponista, izobrazí smisel za linijo, ritem. Način njegovega predavanja je tako zanimiv, da te potegne za seboj tudi pri najbolj suboparnih tehničnih detajlih. Zanimiva je sestava njegovega letošnjega auditorija: en Estonec-stipendist in 16 Angležev in Američanov. Za ta kurz zahteva namreč Mozarteum samo malenkost 900 šilingov!

Razume se, da sem obiskal v Solnogradu gđc. Fratrikovo in g. Drmota. Veselilo me je, da sta med vso pisano množico sijajnih imen iz vsega sveta kar dva slovenska umetnika. Z uspehi, ki sta jih dosegla, sta lahko zadovoljna in z njima vred ni vsi.

Stefanija Fratrikova je kreirala s Celinjo Hildo Konečno in Svedinjo Kerstin Thorborg tri dame v Mozartovi »Carobni pisčalki«. Obiskal sem jo na njenem stanovanju. Umaknila se je iz festivalnega vrvenja v vilo na periferiji mesta. Ni je do sijajne družbe in do časčenja, ki bi ga bila deležna lahko ravno tako, kot obe njeni znameniti kolegini. Pogorila sva se o tem in onem, pokazala mi je še kurt kritik. Vsaj eno naj citiram (Dr. Tentscher v Reichspost): »Izvrstna trojica so dame Konečnā, Fratrik in Thorborg. V pevskem oziru so sijajne in tudi igralsko posejajo pomembnejše v dejanje, kot smo sicer navajeni. Še posebne pohvale je vredna Fratrikova, novinka v tercetu, ki se je najbolje obnesla in pokazala visoke umetniške kvalitete. Podobno pohvalno so druge kritike. Skoraj tako, kot nje velikanski uspeh mi je pa imponiralo, da je pri vsem tem ostala tako skromna, kot sem jo poznal prej. Vprašal sem jo, kaj namerava sedaj, ko so ji široko odprta vrata v svet? Studirati, delati vsaj še eno leto. To ji še manjka in ono bi moralo biti boljše, treba še in še dela. Šele na zetičku svoje poti je. Prepričan sem, da bodo njeni daljni koraki vredno nadaljevanje sijajnega prvega, da bo žela uspehe, kot jih še ni slovenska umetnica. Trdno jamstvo za to so njene izredne sposobnosti, visoka kritičnost in njena idealna, globoko poštena umetniška natura.

Antona Drmota sem srečal, ko sem čakal na »čudeže«, ki bi mi dovolil, da smuknem na Toscaninijevo generalno za Verdijeve »Requiem«. Z Drmotovo »projekcijo« se mi je to vendar posrečilo. Drmota je prehodil že košček poto, izkristaliziral se je. V pevca Mozartovih vlog in oratorijskih partij, toraj v mnogozahtevno stroko, ki je danes šibko zasejena in kjer ga čaka velika kariera. Povedal mi je, da ostane letos stalno na dunajski operi, kjer bo pel tri nove velike vloge. Angažiran je pa na gostovanja na Češko, v Belgijo, Francijo in Nemčijo. Pel bo pod znamenitimi dirigenti, Walterjem, Knappertsbuschom, Furtwänglerjem, Kleberjem. Med drugimi na proslavi 200letnice dunajskega »Musikvereina«. Ta nepopolni spisek dovolj zgovorno pove, kakšen pevec je zrasel v Drmoti in koliko smemo še pričakovati od njega. Rekel mi je, da bo vedno rad prišel v domovino, če ga bo poklicala.

Slovenci smo dali svetu že nekaj odličnih pevcev. V Fratrikovi in Drmoti smo dobili dva nova reprezentanta, morda dve svetovni imeni.

Se veliko zanimivega bi se dalo povedati o solnogradskem festivalu. Za moderno usmerjeno muziko so gotovo v marsikaterem oziru zanimivejše glasbene prireditve, posvečene izvajanju novih del, prikazanju sodobnih smeri in stremeljav. Avgust v Solnogradu pa je posvečen kultiviranju tradicije. Sijajni izvajalni aparat prepeji splošni okvir, visoko kvalitete podajanje opernih predstav in koncertov, vse to združeno daje toliko lepega in spodbudnega, da se ti vtisne neizbrisno v spomin, te počivi in obogati.

M. K.

Šola Mete Vidmarjeve pripravlja nastop

Plesna šola Mete Vidmarjeve je trenotno nedvomno pri nas edini zavod te vrste, ki more po svoji obliki in vsebini nuditi resnično plesno umetniško vzgojo. Problem plesne umetnosti je važen v vsaki kulturi; kakor vsaka umetnost, tako je tudi ples izraz ustvarjajoče osebnosti. Umetnik pa je član naroda, čuti in spoznava njegove probleme. Povezanost z narodom daje umetnikovem proizvodu posebne poteze. Tako je tudi ples umetnost, v kateri odseva življenje naroda. Zato se danes upravičeno toliko naglašja, da prihaja v vsakem, resnično umetniškem plesu do izraza tudi narodov značaj.

Ta načela zastopa in v celoti uveljavlja pri Slovencih predvsem umetniška plesal-

ka Meta Vidmarjeva, ki se je šolala pri sloviti Mary Wigmanovi v Dresdenu. Uspešno je nastopila že večkrat z odličnimi stvaritvami (Stojl drevo, Dolenska, Carovnica, Habanera itd.), ter že več let sistematično navaja naš mladi rod v umevanje sodobne umetnosti, vzgaja k lastni tvornosti in preko tega kaže pot, po kateri bo rod, ki bo izšel iz njene šole, mogel ustvariti slovensko plesno umetnost. Z zelo uspešnimi produkcijami svoje šole za umetniški ples in plesno gimnastiko nam je Meta Vidmarjeva dokazala nujnost svoje šole in veliko potrebo po nastanku slovenske plesne umetnosti širokega razmaha. Nedvomno nas bo v vsem tem znova potrdila njena produkcija, ki jo pripravljajo s svojo šolo za konec novembra.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 25. septembra: Julij Cezar. Otvoritev dramske sezone. Premierski abonma.
Nedelja, 26. septembra: Matura. Izven.
Znižane cene od 22 Din navzdol.
Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Danes bo otvoritev dramske sezone v Shakespearejevo tragedijo »Julij Cezar«. V delu je zapolen celokupni moški ansambel, pomnožen a komparzi. Dejanje obsega 9 slik, ki se vrše v Rimu, nato v Sardih in pri Filipih. Nove kostume je izdelala gledališka krojačnica pod vodstvom g. Hrovata in g. Habičeve, dekoracije po načrtih ing. arh. Franza, gledališka slikarna pod vodstvom g. Skružnega, seensko muziko je komponiral g. H. Svetel. Režija je prof. Sestova.

Opozarjamo na nedeljsko predstavo Fodorjeve »Mature«, ki se bo vršila po znižanih cenah od 22 din navzdol. Dejanje nam kaže sliko iz šolskega življenja, ter slika pedagoški odnos profesorjev do inkriminirane učenke. Režija je Debeveljeva.

Dramatski prevenc pisatelja Pahorja nosi naslov »Viničarji« ter se vzpirajo v torek 28. t. m. Krstna predstava dela nam obeta novo zanimivo slovensko dramo. Dejanje se godi na domu veleposelnika Laha in v njegovi zidnici, kjer bo plesala g. Mileva Boltarjeva. Režija je Kreftova. Predstava bo za premierski abonma.

Tretja premiera v drami bo »Beraška opera« (Dreigroschenoper) v režiji ing. arch. Stupice. Ta svojevrsna igra je žela svetošen uspeh. Obnavna življenje najnižjih socialnih kast: beračev, tovalovjev in vlačug, ter vsebuje originalne songe v stilu Villona. Welllova glasba posrečno podčrta vatek dejanja. Vodstvo orkestra bo imel g. Adamič. Predstava bo za premierski abonma.

V abonmajih A in B so še ugodni sedeži na razpolago, zato opozarjamo vse p. n. reflektante, naj se prijavijo v pisarni Narodnega gledališča v drami.

RADIO

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilih in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »Naš V a k«. — Mesečna naročina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5.

Sobota, 25. septembra
Ljubljana 12: Pester program s plošč. — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Plošče. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopust igra Radio orkester. — 18:40: Potrebna javna dela v dravski banovini (Udruženje inž. in arh). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Začetki hrvatskega in srbskega nacionalizma (dr. Nikola Lalič). — 19:50: Pregled eporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20:30: V sezono novo zdaj stopimo, na stare čase pozabimo. Poglejmo, kaj, kje in kako, se vsi pripravljajo na njo. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Radio orkester.

Nedelja, 26. septembra
Ljubljana 8: Vesel nedeljski pozdrav (Kmečki trio in plošče). — 9: Čas, poročila. — 9:15: Nekaj okroglih (plošč). — 9:45: Verski govor (dr. C. Potonik). — 10: Prensne cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Otroška ura: Jurček in Jerica. — 11:30: Pranos promenadnega koncerta godbe »Slogec«. — 12: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 13:15: Plošče po željah. — 17: Kmet. ura: Priprava ensilazne krme. (inž. Matija Avicec). — 17:30: Koncert lahke glasbe. Sodelujejo radijski orkester in brata Golob (duet harmonik). — 10: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Sodobna hrvatska pripovedka. — 20: Prensni koncerta iz Prage. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Radio jazz.

Beograd 18: Narodna glasba. — 19: Citre in kitare. — 20: Prensni koncerta iz Prage. — 22: Koncert kulturnih društev iz Šabca. — Zagreb 17: Lahka glasba s plošč. — 20:05: Prensni koncerta iz Prage. — 22:20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19:10: Radijski film. — 20:05: Prensni koncerta Češke glasbe iz Smetanove dvorane. — 22:30: Godba za ples. — Varšava 20: Zabaven program. — 22: Violinski in klavirski koncert. — 22:30: Psmi. — Dunaj 11:45: Koncert dunajskih simfonikov. — 15:40: Komorna glasba. — 19:35: Pevska ura. — 20:05: V plesnem koraku. — 21:35: Umetniške plošče. — 22:30: Šramli igrajo. — 23: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 19:15: Koncert godalnega kvinteta. — 20: Prensni Lortzingova opere »Divji lovec«. — 22:30: Poziv na ples. — München 19:45: Plošče. — 20: Prensni Goetzsche opere »Francesca da Rimini«. — 22:30: Prensni iz Berlina. — Stuttgart 19: plošče. — 20: Lahka in plesna muzika. — 21:15: Orkestralni koncert. — 22:30: Prensni iz Berlina. — 24: Operni prenos.

S P O R T

Trst-Ljubljana v tenisu

Popoldne ob 15. na teniških igriščih pod Cekinovim gradom

V soboto 25. in nedeljo 26. t. m. bo pod pokroviteljstvom predsednika mestne občine ljubljanske ter generalnega konzula kraljevine Italije v Ljubljani I. medmestni internacionalni teniški turnir Ljubljana-Trst. Za goste nastopijo najboljši igralci Trsta v postavi:
Baron Banfield Gef., Celio Sadar, dr. Bino Cattaneo, dr. Mario Ara; rezerva Arrigo Polacco.
Ljubljana bo postavila svojo najboljšo garnituro, ki jo tvorijo člani SK Ilirije (Sivic, Banko, Smerdu, Truden).

Turnir, ki bo izključno le v primeru lepšega vremena, se prične v soboto ob 15. in se bo nadaljeval v nedeljo ob 9. dopoldne. Prvi dan bodo odigrali 2 singla in 1 duble, ostale igre pa v nedeljo dopoldne. V primeru slabega vremena v soboto bodo igre za soboto popoldne določene preložene na nedeljo dopoldne, ohrano na nedeljo popoldne.

Predeednik turnirja je ravnatelj Branko Bežjak, vodja turnirja je: dr. Ivo Murko. Dne 17. oktobra bo odigrana revanšna tekma v Trstu.

Spet nedelja domačega prvenstva

Na sporedu je vrsta nogometnih tekem v vseh skupinah in razredih

To nedeljo se bodo spet nadaljevale prvenstvene tekme v vseh razredih in skupinah LNP. Glavna prizorišča bodo tudi do pot v glavnih nogometnih središčih, in sicer v Ljubljani, Mariboru in Celju, nekaj tekem pa bo tudi po deželi.

V Ljubljani bo najvažnejša prireditev te vrste prvenstvena tekma med

Hermesom in Jadranom.

V tej tekmi bosta nastopili dve moštvi, ki imata doslej za seboj že po tri tekme, nista pa izgubili še nobene točke in sta z enkrat še na čelu tabele z malenkostno razliko v golih. Treba je vsekakor pričakovati zelo napete prvenstvene borbe.

V predtekmi, ki je tudi prvenstvenega značaja, bodo ob 14. nastopili odlični junorji Ljubljane proti juniorjem Hermesa. Te tekme so že od nekdaj posebna priljubljenost pravih poznavalcev nogometnega sporta.

Prav pester bo tudi spored v drugem razredu, kjer bodo na igrišču Mladike nastopila štiri moštva, vsa za prvenstvene točke. Za mesto v drugem razredu se bosta borila

Mladika in Korotan,

dve enajstletici, ki sta znani po svoji dobri kombinacijski igri. Mladika ima tehnično gotovo bolj izvežebano moštvo in še to prednost, da igra na svojem terenu, toda Korotan bo ravno proti temu nasprotniku zaigral s tako voljo, da bo borba izredno ostra.

Franc Podpečan — stotič na startu

Agilni atlet in požrtvovalni funkcionar mariborskega Zelezničarja slavi pomemben jubilej

Maribor, 25. septembra.
V okviru lahkoatletskega mitinga, ki ga priredi jutri v nedeljo SK Zelezničar na svojem igrišču, bo nastopil znani dolgoletni Franc Podpečan na stoti prireditvi za barve svojega kluba SK Zelezničarja. Franc Podpečan spada med redke slovenske lahkoatlete, ki se lahko ponašajo s tovrstnimi jubileji. Kljub svoji mladosti, star je komaj 26 let, je na tekašišču najstarejši dolgoletni član državi.

Kakor skoraj vsi lahkoatleti tako je tudi Podpečan pričel svojo kariero kot nogometni igralec in ga je za lahkoatletiko odkril tajnik SK Zelezničarja g. J. Fiser. L. 1928 je Podpečan že na tekašišču, in sicer 8. septembra 1928 o priliki otvoritve Raplovega igrišča. Startal je na 3000 m ter zasedel za Kumerjem in Spornom iz Ljubljane 3. mesto kot prvi Mariborčan. Odslej se je Podpečan kot član SK Zelezničarja udeležil vsakega lahkoatletskega mitinga. Njegovi uspehi so zbudili pozornost in l. 1930 je kot dolejši edini Mariborčan zastopal jugoslovenske barve na balkanidaj v Atenah. V naslednjih letih je bil Podpečan skoro na vseh prireditvah v naši državi Startal je v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Celju, Varaždinu in Ptuj, kjer je z velikim uspehom zastopal barve SK Zelezničarja. Pa tudi izven meja naše države se je z uspehom uveljavil. Udeležil se je večkrat mitingov v Celovcu, Graecu in drugih avstrijskih mestih, kjer se je vselej plačiral v tekih na 1500, 3000, 5000 in 10.000 m na prvih mestih. Na vseh svojih dosedanjih nastopih je pretekel skupno 461 km v skupnem času 26 ur. Prihobil si je 82 prvih, 29 drugih, 21 tretjih, 4 četrta in 4 peta mesta. Izredno veliko stvelo nagrad, diplom in spominskih daril priča o plodonosnem delovanju Franca Podpečana za njegov klub. Toda delovanje Podpečana ni samo omejeno na lahkoatletsko polje, marveč vrši že dolgo vrsto let funkcijo blagajnika SK Zelezničarja. Da je tudi to njegovo delo plodonosno, pričajo krasne sportne naprave, ki so navezane v nemali meri tudi zasluce prizadevanja in delovanja klubovega blagajnika.

Agilnemu in dolgoletnemu sportniku Francu Podpečanu bodo funkcionarji SK Zelezničarja pri jutrišnjem lahkoatletškem mitingu izročili primerno spominško darilo. Stevilnim čestitkam se pridružujemo tudi mi z željo, da bi ostal še dolgo zvest sportni tovariš, ki mu je sportno udejstvovanje samo ideal!

Kupujte domače blago!

V predtekmi se bosta pomerili junorski moštvi Mladike in Marsa. Ta tekma bo ob 9. dopoldne.

Razen tega so v ljubljanskem sporedu še naslednja srečanja: na igrišču Jadran ob 9.30 Slavija—Zellog, ob 11. Jadran—Korotan jun. ter na igrišču Most ob 15.30 Moste—Grasika.

V Mariboru bodo imeli jutri prvenstveno tekmo I. razreda med Mariborom in OSK, v Celju pa med Celjem in Trbovljami. Predtekmo slednji igri bosta igrali enajstletici Jugoslavije in Laškega.

V Trbovljah bosta igrala za točke

Amater in Atletiki

iz Celja. Ker je celjsko moštvo preteklo nedeljo doseglo proti Trbovljam enak rezultat kot proti Amaterju, se zdi, da sta obe moštvi precej enakovredni in bodo moral domači resno prijeti za delo, če bodo hoteli izsiliti vsaj eno točko.

Tekma se bo začela ob 16., v predtekmi pa bosta igrali rezervni Amaterja in Betja. Sportno občinstvo se vabi na čim večji obisk!

Nedeljski spored obsega nadalje še naslednje tekme I. razreda: v Kranju Kranj—Reka, na Jesenicah Bratstvo—Svoboda, v Cakovcu Gradjanski—Rapid ter v Murski Soboti Mura—Zeleznčar.

V II. razredu pa so razen že omenjenih določene še tekme: v Stražišču med Slavico in Kovinarjem, v Lendavi med Lendavo in Slavijo ter v Ptuj, med Dravo in Ptujem.

Mednarodni lahkoatletski miting KAC (Celovec) — Primorje. Jutri ob 14.30 bo ob vsem vremenu na Stadionu ob Trtyevi ostri mednarodna lahkoatletska prireditev, na kateri bodo atleti celoveškega KAC nastopili proti najboljšim atletom ASK Primorja. Spored obsega: balkansko stafeto, skok v višino, tek 3000 m, met diska, tek 100 m, skok v daljino, tek 800 m, tek 400 m, met krogle in stafeta 4 x 100 m. Ekipo Primorja bodo tvorili večkratni državni rekorderji, reprezentativci in prvaki Goršek, Krevs, Pleterski, Gabršek, Kovačič, Kušek, ing. Marek, Zgur, Požar, Cuzda, Zorca, Aleš, Srakar Ivan itd. Tekmovanje bo ob enem pregled moči, iz katerih bo sestavljena reprezentanca dravske banovine, ki bo nastopila v dne 2. in 3. oktobra proti reprezentanci Juljske krajine v Ljubljani.

Kolčarska podzveza Ljubljana (stužbeno). Plenarna seja podzveze, ki je bila sklicana za nedeljo 26. t. m., se po sklepu seje upravne odbora z dne 23. t. m. preloži na četrti 30. sept. ob 20. v restavraciji Slamič. — Predsednik.

SK Svoboda. Moštvo, ki igra prv. tekmo na Jesenicah, naj bo jutri ob 11.15 na glav. kolodvoru. Opremo je dvigniti med 9. in 10. Zemljak sigurno. Juniorji ne igrajo prv. tekme, ker je Slovan tekmo prepustil 8 : 0 par forfait.

Zbor lahkoatletskih sodnikov. Za nedeljski miting na Stadionu določamo tale sodniški zbor: vrhovni sodnik: Kermavner, vodja tekmovanja Hvale, starter: Danilo Sancin, ostali sodniki in časomerilci: Cek, ing. Cerar, Ciperman, Cuderman, geom. Černe, Kalan, Kos, Michel, Sancin Savo, Slamič, Trtnik in Vidic. Vsi morajo biti ob 14.15 na mestu.

SK Ljubljana. V nedeljo igrajo junorji prvenstveno tekmo s Hermesom. Vse podrobnosti, kakor tudi postava, so razvidne na običajnem mestu.

Smučarski klub Ljubljana. V ponedeljek dne 27. t. m. ob 19.30 v damski sobi kavarne Emone važen eeestanek vseh tekmovalcev. Vsi in točno!

Plavalna sekcija SK Ilirije. Načelstvo plavalne sekcije vabi vse tekmovalce in tekmovalke a tekmovanja za »Jadranski pokal«, da pridejo danes ob 17. v restavracijo Slamič.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). Jutri popoldne ob 14.30 imamo na Stadionu dvoboj z Klagenfurter Athletiksport Clubom iz Celovca. Nastop je obvezen razen za zunanje še za: Slamič, Krevs, Kosec, Kafječ, Gabršek, Kovačič, Pogačnik, Czunia, Sušteršič, Nabernik, Zorca, Slanina, Srakar in Krgan. Vsi omenjeni naj se brezpogojno javijo najkasneje 1 uro pred pričetkom dvoboja v sekcijški slaščiniči zaradi opreme. — Načelstvo.

